د ملا امیر دیوان

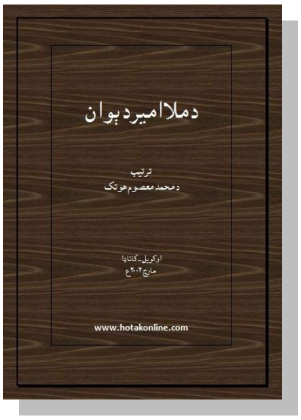

ترتیب

د محمد معصوم هوتک

اوکویل ـ کاناډا

مارچ ۲۰۰۶ ع

Ketabton.com

www.hotakonline.com

ketabton.com - The Digital Library

ملاامیراودېوان يې

دملاامیرددېوان دغه نسخه ،چي مادچاپ له پاره تیاره کړه ، ماته د ۱۳۲۵ ش کال په سر کي په کندهارکي لاس ته راغله اوترکتلووروسته یې راته څرګنده سوه چي دانسخه داروانباد حاجي دوست محمدبړېځ له کتب خاني راوتلې وه[1] .حاجي صاحب مرحوم پخپل قلم ځای ځای د شاعرنوم دنومړي خطي نسخې پرڅنډوکښلی و[2].

دملاامیردېوان دحجم له مخي وړوکی دېوان دئ او(۸۰) غزلي او نظمونه لري خودالفبې دتولوپتېيوغزلي پکښې سته . دپای پاني يې د (یاء) ردیف ته رسېدلي دي خوځوپاني يې کنډودي . مادانسخه تر موندلوځومیاشتي وروسته دزېري په جریده (د۱۳۲۵ ش کال ۹ ــ ۱۰ ګڼه) کي معرفي کړه اودهغي لیکني لنډیزدلته مکرر رانقلوم:

---

[1] حاجي دوست محمد برېځ دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان دپاچهۍ په دوهم کال (۱۲۸۲ش) په کندهارکي زېږېدلی اودظاهرشاه دپاچهۍ په شپږدېرشم کال(۱۳۴۸ش) په کندهارکي وفات اوپخپله پلرنۍ هدیره کي ښخ دئ . پلاریې قیام الدین خان اونیکه يې محمد یوسف اخوندزاده نومېدی . دحاجي دوست محمد برېځ پېشه سوداګري وه اودځورلسمي هجري شمسي پېړۍ په دېرشمو کلونو کي يې د کندهار د شاه بازارپه ختیځه راسته کي دپوښلي چارسوشمال ته دخارجي بوټونوپلورنځی درلود. حاجي صاحب په پښتوژبه دنثرپه برخه کي قلم چلاوه اویوه غني کتابخانه يې درلوده چي دپښتوو پارسي وعربي ژبو خطي نوادریې پکښې خوندي کړي وو. دده کتابتون په کندهارکي داروانباد محمد حلیم سلیمي (۱۳۸۴ ش مړ) ترکتابتون وروسته دخطي نسخو دکیفیت او کمیت له درکه مشهوره کتابخانه وه . دبایزید روښان نوې موندل سوې رساله ، چي دعلم درسالې په نامه په ۱۳۶۴ ش کال داروانباد سرمحقق دوست شینواري په سریزه او سمون په کابل کي خپره سوه ، دحاجي دوست محمد برېځ له کتابتون څخه راوتلې وه . دحاجي دوست محمد برېځ زوی نوراحمد برېځ هم دپښتو ژبي لیکوال او دطلوع افغان اخبارپرکاره قلمي همکارو. نوراحمد برېځ په ځواني کي مړسو (دی بايدله اروانباد پوهاند ډاکټرنوراحمد برېځ سره مغالطه نه سي).

[2] زه (هوتک) دنومړي لیک دده دکتابتون دنورونسخودکتلوله خاطره پېژنم اوزماپه کتابتون کي دحاجي دوست محمد برېځ په قلم داخونددرویزه دمخزن الاسلام ځیني برخي سته چي دخپل کتابتون دیوې نسخې اوداروانباد سلیمي دکتابتون دکومي نسخې ترمقابله کولووروسته يې یادابنت کړي دي . دحاجي صاحب مرحوم لیک په نسبتاً ښکلوخطونو کي راتلای سي.

ketabton.com - The Digital Library

ملاامیردخورلسمي هجري قمري پېړۍ په سرکي په کندهارکي یوله هغوشاعرانوڅخه و ، چي مردف دېوان یې درلود اوشعرونه یې دخلکو خولوته لوېدلي وو . هسي خوپه پښتنوشاعرانو کي مـــورډ (امیر) او (امیرمحمد) په نامه څوتنه پېژنو،خوپیاوړي محقق پوهاند عبدالشکور رشاد د پښتانه شعراء په دریم ټوک (۸۲۷ مخ) کي د امیر په نامه یو شاعرمعرفي کړی دئ ، چي زموږتربحث لاندي ملاامیرسره یې ځیني ګډ وجوهات سته . دی لیکي : ٌ امیرپه ختهٔ پوپلزی و ، د کندهاردتلوکان[3] په کلي اوسېده دده دپښتو مردف دېوان شته او د پارسو اوعربي دېوانونودلرلوپه باب یې هم خبري کیږي .... دده ژوند د ۱۲۹۱ هـ ق کال[4] په حدودو کي ټاکلای شو اوعمریې تر۹۵ کالو پوري رسېدلی دې . له دېوانه څخه یې معلومیږي ، چي د ژوند وروستي کلونه یې په ګرش (هیلمند) کښي تیرکړي دي ٌ .

ددغي لیکني په استناد د ((فرهنګ زبان و ادبیات پښتو)) محترم مولف هم دده یادونه کړې ده . په پښتانه شعراء کي دامیر دکلام د (ی) ردیف څلور پښتو بیتونه خوندي دي . زه په غوڅه توګه حکم نه سم کولای ، چي (امیر)او (ملاامیر) به یوسړی وي . د (امیر) په باب خو لوی محقق پوهاندرشادلیکي ، چي ظریفه او شوخه طبعه یې درلوده . د ملاامیرپه دېوان کي مادظرافت اوشوخۍ صریحه نمونه ونه موندله . خو دعصر او وخت نزدېوالي اود اوږده عمر تېرول او د ملاامیرپه

---

[3] تلوکان دکندهاردپنجوایي ولسوالۍ مربوط کلی دئ،چي دکندهار ښار لویدیځ لورته پروت دئ. شاوخوایې دانګوروباغونه دي. دپښتواوفارسي ژبي شاعراو د تالیفاتوڅښتن ساګزی ملاحسن اخوند (۱۱۷۷ـ۱۲۴۵ هـ ق) دهمدغه تلوکان دئ. فارسي دېوان یې چاپ سوی دئ.زما (هوتک) سره یې یوه ښکلې قلمي نسخه سته ، چي دهرات دنائب الحکومه سعدالدین خان د زوی عبدالعلي خان(خان آغا ؟) په پرمایښت د ((محمد رحیم الکوزي قندهاری الاصل ساکن هرات)) په قلم لیکل سوی دئ.

[4] دغه کال په پښتانه شعراء کي ۱۳۹۱ هـ ق راغلی دئ ، چي چاپي غلطي ده . دغه غلطي زما په پورتنۍ مقاله کي ، چي په (زیري) جریده کي خپره سوې ده ، بیاتکرار سوې ده . د مقالې ترچاپ وروسته ما اوفاضل استاد په دې باب خبري هم وکړې او ماوعده ورکړه ، چي دغه غلطي به یو وخت سموم. دادئ اوس (اووه ویشتمه دمارچ ۲۰۰۶ ع) مي خپله ژمنه پوره کړه .

ketabton.com - The Digital Library

دېوان کې د (نهرسراج وياليې) يادونه[5](١) بياهغه وجوهات دي ، چې ددوی ترمنځ شريک دي. د اوسنيو ماخذونو ، روايتو او دېوان څخه دا فيصله ګرانه ده ، چې ((امير)) او ((ملا امير)) به يوشاعروي. په هر صورت زه اوس دی د ((ملا امير)) په نامه دموجوده دېوان له مخي تاسي ته درپېژنم اودېوان يې درته معرفي کوم. نوره څېړنه به راتلونکي ته پرېږدو . ګوندي داسي مواد لاس ته راسي ، چي ددې موضوع له سپينېدو سره مرسته وکړي.

زمادکتابتون په خطي نسخوکي دملاامیردیوان سته،چي نوم يې ((مخبر العشق جديدی)) پرايښی دئ . ديوان مردف اودپای له خوانيمګړی دئ. دوروستی پاڼي رکاب يې (څمامقصود) ليکلی دئ ، چي داکلمات دراتلونکي مخ دلومړي بيت شروع ده . نسخه پرعادي کاغذ په توره سياهي ليکل سوې ده اودډېر بې سليقي او بېسواده کاتب کارمعلومېږي. څرنګه ، چي دېوان نيمګړی دئ ، دکاتب نوم اود ليکلو کال يې نسته . ددېوان پرڅنډو څوځايه ١٣٢٧ او يوځای ١٣٢٨ کښل سوي دي. نه پوهېږم ، چي دابه دليکلوکال ياکلونه وي که يا؟ د دېوان ټولي غزلي اتياوو ته رسيږي اود(ی) رديف هغه ځلوربيته ، چي د پښتنانه شعراء په دريم ټوک(٨٢٧مخ) کي خوندي دي ، ، دلته نسته. که (امير) او (ملاامير) يوشاعر وي ، نونبايي دغه بيتونه به په هغو پاڼوکي وي ، چي ضايع سوي دي. ددېوان پيل داسي دئ:

له بسم الله وروسته. هذا کتاب مخبرالعشق جديدی.

نن مشغول سه په الحمد و پــه ثنا　　په دهان کښي دي چليږي ژبه ستا

---

[5] دنهرسراج دوياليې يادونه زه پردې خبره دليل بولم ، چي ملاامير په هيلمند کي هم استوګنه کړې ده او احتمالا په((ګرش)) کي.

ketabton.com - The Digital Library

هربنده لـــــــره لازم ثناګویي ده　　په قرآن کښي بیان کړی پاک مولا

++++

له دیوان څخه یې مادده دژوند په باب زیات مشخص ټکي ونه موندل. دامیرحبیب الله (۱۳۱۹ــ۱۳۳۷ هـ ق) یادونه یې ثوځایه کړې ده:

دسراج الملة والدین ښــــــــه دبدبه ده
ملاامیردده دوعاګوی[6] نه دفرنګ یم

اویا:

ډېردي عـــــــــــــمر دامیرحبیب الله وي
ترســـــایه لاندي ناست امتیان ستا محمده
تل مشغول دقندهار پـــــــــــــه آبادي ده
اوس مشغول پـه نهرسراج نهراعلی محمده
نهرسراج به خدای معمورکه وخت نژدې دی
ملاامیرفقیردوعـــاګوی ده هرصبا محمده

دنهرسراج واله (ویاله) په ۱۳۲۵ هـ ق کال دهیلمند له رود څخه افتتاح سوه[7]

ددېوان د (ب) ردیف دیوې غزلې مقطع داسې ده:

دیارلس صدی هـــــــم شپږویشت کاله
ووتېرشوې ملاامیر بیان کوي له هره باب

---

[6] ((دوعاګوی)) باید دوې څېې ولوستل سي.
[7] حبیبي ــ عبدالحي پوهاند ــ دافغانستان تاریخي پېښلیک ــ ۲۲۲ مخ

ketabton.com - The Digital Library

دیارلس سوه شپږویشت هـ ق کال دامیرحبیب الله دپاچهۍ اووم کال دئ. له دې تولو خبروڅخه څرګندېږي ، چي دامیرحبیب الله دپاچهۍ دوران دملاامیر د شاعرۍ د اوج زمانه ده. په دغه وخت کي دی سپین ږیری دئ ځکه وایي:

ملاامیرپه سپینه ږیره تل ژړاکړي
راشه زماپرغریبۍ وکړه پـوښتنه

++++

اشعاریې دده پرعلم او پوهې باندي شاهدي ورکوي. دتصوف خوایې درنه ده. اخلاقي شعرونه هم لري. له اشعاروڅخه یې معلومیږي ، چي ملاامیرپه سلوک کي دنقشبندیه طریقې پیرو دئ . دسلوک اوسیر پړاوونه داسي بیانوي:

دوحدت له باغه درخته راښکاره شوه
نه یې مثل پـــــه زمین لکه نشتر و

....

دتوحیدترسوزن ووزه که یکتا یې
که دوتا یې ځان یکتاکړه یک بشر

......

محبت دخدای نـــــهال پرخپل زړګي کړه
اوبــــــــوه یې په چشمه د شــریعت
اســــــــم ذات د زړه صیقل دسالکانو
تصفیه د زړه راځي پـــــــــــه طریقت
بیابه کشف و کـــــرامات درته حاصل شي
پوشیده لــــــــره داحـــــال د حقیقت
معرفت مي شناخت دخدای پرخپل طاقت ده

ketabton.com - The Digital Library

((ملاامیر)) تعریف کـــــــــــوي دمعرفت

په دېوان کي يې يوه تقريبا بشپړه فارسي غزله اوڅوشير وشكر بيتونه سته. فارسي شعر يې دټيټي سويې شعردئ او خوندورنه دئ.

+++++

+

دادهغي ليكني لنډيزو ، چي ماشل كاله وړاندي دكابل په زېري جريده كي خپره كړې وه[8](۱). تردې وروسته مي دديوان قلمي نسخه د چاپ له پاره تياره كړه. اودتيارسوي متن يوه برخه مي (د " ق " تررديفه) پخپل خط په يوه جلاكتاب كي پاكنويسه كړه اونوركارله ګران هيواد څخه دراوتلوله اسيته نيمګورپاته سو . دامتن اوخطي اصل يې له هيواده راته زماموركراچي ته راورساوه اومابياله ځانه سره كاناډاته راووړ(۱۹۹۲ع). سږكال مي دكاغذوله منځه دامتن راوايست له سره مي وكوت اوكمپيوټري چاري مي يې بشپړي كړې اودخپلو هغو ليكنو په تاخچه كي به يې كښېږدم، چي زماناچاپ آثاردچاپ په انتظار پكښي پراته دي.

دنوي كتني په ترخ مي لازمه وبلل داڅوټكي نورهم پرخپله پخوانۍ ليكنه باندي ورزيات كړم:

ملاامیردمتوسطي درجي ملا ، دټيټي سويې شاعر، دلوړجوش و خروش مخلص سالک دئ اوپه سلوک كي دنقشبنديه طريقي لاروی دئ. دېوان يې له يوڅوغزلوپرته نورټول دسيراوسلوک مسئلوته وقف كړئ دئ اودتصوف غامض اوپېچلي موضوعات يې په ډېرساده

8 دنوموړي مقالي بشپړمتن زمادناچاپه اثر " كچكول " په لومړي ټوک ۲۲ مخ كي خوندي دئ.

ketabton.com - The Digital Library

شعرکي بیان کړي دي .دده شعرله لویه سره هم فوق العاده ساده اوله هنري مزیته خالي دئ اوفني کمزورۍ،قافیوي نیمګړتیاوي اودوزن ناهماهنګۍ یې دلوستونکي مخي ته ږېري راځي،خودتصوفي اړخ زیاتوب یې دشعري قابلیت د نه وړتیا له امله دشعر خوند ورنګ نور هم ورپیکه کړئ دئ . ده ته خپل شعرکله کله دومره لوړښکاره سوی دئ چي وايي " پخته کار سالک " به یې په بیان پوهېږي (د " ن " ردیف) خو حقیقت دادئ چي دده په شعرکي مفاهیم بیخي په ساده پیرایه کي بیان سوي دي .شاعرته دسیروسلوک اوطریقت پرورشوباندي ځان " بالغ " ښکاري اود " دستار " ترلوتمه لري (د " ع " ردیف) خو ځای ځای بیا پخپله ورته ځان " ناقابل " ایسي (د " ف " ردیف) . شاعردسلوک دلاري خطرات هم له پامه نه دي اچولي اودآیات وحدیث په استشهاد وايي چي په طریقت تربل هرمسلک د" ملحدۍ " خطره ډېره ده(د " هـ " ردیف) . دی دخطرځای هم دخپلي تجربي اوپوهي له مخي نویو سالکانوته ورښيي (د " ن " ردیف) .

شاعر غواړي دځینو کلماتو په راوړلوسره خپله تواضع اوانکسار تمثیل کړي اودځان له پاره د(کمینه ، دون همته ....) کلمات کاروي خو ددغو کلماتو مروجي معناوي دعجزو انکسار ښکارندويي نه کوي ، بلکي استعمال یې دلاسه لا د شخصیت ددرناوۍ پله سپکوي.

دملاامیرپه دېوان کي دیولړتاریخي پېښویادونه سوي ده چي مايې دلومړي وارمعرفۍ په لیکنه کي مثالونه راوړي دي اوتاسي یې یوه برخه وړاندي ولوستل (دسراج الملت والدین امیرحبیب الله خان ، دکندهار دنایب الحکومه یادونه اودنهرسراج دویالي دکیندلوکار) . ددي پر ځنګ دی وطن ته دروسانودراتګ خبرداری اودهغوپه مقابل

ketabton.com - The Digital Library

کي دغزا اوجهادهخونه کوي (د ً و ً ردیف) چي مادهمدې متن په (۲۱) مخ (۱) حاشیه کي تبصره پرکړې ده.

دملاامیرشعري ژبه په عمومیاتوکي دلویدیځي لهجې ځانګړتیاوي لري اوپه خصوصیاتوکي بیادهیلمنداوروزګان دشاوخوا پښتنوژبه تمثیلوي . دی ځای ځای دشعري اړتیاله اسیته د کلماتو وروستي حرکتونه غورځوي او ً نعمتونه ً د ً نعمتون ً په شکل کاږي.

داوه هغه ټکي چي یادونه به یې دملاامیردشعرپه پوهېدلوکي مرسته وکړي.

محمدمعصوم هوتک
اوکویل ـ کاناډا
۲۷ مارچ ۲۰۰۲ع

ketabton.com - The Digital Library

بسم الله الرحمن الرحيم

نن مشـــــغول شه پـــــــه الحمد و په ثنا
په د هـــــــــــــان کښي دي چلېږي ژبه ستا
هـــــــربنده لــــــــــــــره لازم ثناګويي ده
په قـــــــــــــرآن کښي بيان کړې پاک مولا
صد درود و صد ســـــــــــــلامه دي انعام وي
له ما خـــــــــــــــواره امتي پر خپل پېشوا
هـــــــــم پر آل هــــــــم پر اصحابو دده باندي
هـــــــم پـــــــــــــــرواړه ګذشته و وانبيا
که ظاهـــــــــــــرباطن الف شوې مردانه يې
په لباس د (ج) پــــــــه پټ شې ســـــــــرتپا[9]
که د (ز) نسبت دي و کــــــــــــړو خپل نفس ته
پر دغــــه تقصير همېش کــــــــــــــــوه ژړا
بنه محکمه پيالـــــــــــــه نوش د قناعت کړه
بې صبري ده بدبختي لـــــــــــــــــــويه بلا
شفقت د فقير و عـــــــــــــــــظ و نصيحت دی
زياتي نه لــــــــــــــري قدرت د ضرب پر چا
راشـــــــــــه و نيسه محکم د بار محکمه[10]
ځان ور ګـــــــډ کـــــــــــړه په مجلس داوليا
هر ګناه لــــــــــره زنګــــــــونه پرزړګي دي
آئينه د زړه لـــــــــــه زنګه کـــــــــــړه صفا
که صادق يې يک بيني يک جهتي کــــــــــړه
د تــــــــوحيد پر لار تـــــــلای نه شي دوبين بيا

---

[9] سرتپا = سرترپا
[10] دانيم بيتى کټ مټ وليکل سو

ketabton.com - The Digital Library

ګمراهـــــان دزمـــــاني ترحساب تېردي
(ملاامیره) کناره شـــــه له هــــــــرچا

***

که ساقي راکه جــــاموته دکــــــوثربیا
پـــــه کارنه لـــــــرم دنیاو سیم و زربیا
هست مي ستا په هست موقوف ده فضل وکړې
پرخپل هست باندي دهست وکــــړه نظربیا
په نظردکامــــــــــــلانومي منظورکړې
معتکف دي ددربارـــــــــــم هم ددربیا
ممکنات چي رب پیدا کـــــړه په قدرت خپل
داهــــــــــــمه دي ننباني دپیغمبربیا
هیڅ دحسن سیال (یې) نشته پــــه دنیاکښي
سیالي نه که ستالــــــــه رنګه شمس قمربیا
چي پیدا یې ستالـــــــــه رویه کل اشیاکړه
پاک الله پرتاعــــــاشق ، تې[11] کړې اظهربیا
ودیدن ته دي محتاج شــــــــاه وګدای دي
که روزي مي ستادیدن شي پـــــه محشربیا
زه چي مست ورندانـــــــــــه دزماني یم
ډېرمستان رندانــــــــــه دي ستاددربیا
عشق دي هسي سرګردان کړم په عـــالم کښي
نه پوهېږم پـــــه خپل نفــــــع و ضرربیا
بې صبري مي شوه غالبه ستاپـــه عشق کښي
قناعت پیاله که راکــــــــــړې پقدربیا
دهجران په اورمي مـــــــــه سیځه صنمه
(ملاامیر) که مــــــــــفرح کړې په نظربیا

[11] تې = ته یې

ketabton.com - The Digital Library

***

صدقـــه شه صدقـــه شه دل وجـــان زما
تـــــردیدن وتـــــردیدن دخپل جانان زما
یـــودیدن وعاشقـــــانـــولره بس ده
همېشه دوی ثناخــــــوان دي دخوبان زما
منتـــــــظرورتــــه ولاړدي بې اختیاره
که معـــــــمورشي په دیدن دګل ریحان زما
نه له سترګـــــوغائبېږي نه په سترګوبرابرده
لاردعقل نشته چي خرګندبه شي سبحان زما[12]
هیڅ تعلیم وعاشقـــــانـــــــووته نه شي
دواړه کـــــونه دي پرې ایښي پرجانان زما
شابس شابس دعـــــــاشق پرهمت باندي
چي یک بین شـــــو یک جهته پرمیدان زما
(ملاامیر)غـــریب دوبین دئ تې[13] یکبین کړه
رب کـــــریم ده هم رحیم ده هـــــم رحمان زما

***

چـــي طالب شـــــــوم دمطلـــــــوب
په کـــــال سلب شـــــوم مســــــلوب
هســـــــي رنځ رابانـــــدي راغـــــی
په مثـــــــال لـــــــکه ایـــــــوب
دعشـــــــق دارنـــګ ســــــخته زورده
بې بصرکئ[14] عشــــــــق یعقــــــوب
که معشـــــــــوق هرڅو جفــــــاکـــړي

---

[12] ددې بیت ځیني د غزلي دنوروبیتودځیو پرپرتله زیاتي دي.
[13] تې = ته یې
[14] کئ = کړئ

ketabton.com - The Digital Library

وعاشق ته وي مرغوب
عاشقان چې همېش ژاړي
بیماران دي په مقلوب
له دې رنځه به روغ نه شي
بې دیداره د محبوب
د عشق هسې غالب کار ده
خوار عاشق کاندي مغلوب
پخته کار عاشق هغه ده
چې خپل عشق کاندي محجوب
که مخلوق تې عشق ظاهر شي
نښه یې نه بولي کتُب
ربه عشق مې پوشیده کړې
هم پر شرق هم پر غروب
له نقصانه عشق نګاه کړه
نفس حاضره پر شمال هم پر جنوب[15]
ملا امیر غریب بیان کوي له عشقه
په مثال لکه مرغه اخلي حبوب[16]

***

له کامله پیاله نوش که په شتاب
پرهېزي شه له ګنا که اجتناب
خپل باطن کړه پاکیزه له هره خُبثه
ځان لایق کړه چې منظور شې دا حباب
بعضې خلګ په ظاهر ډېر آراسته وي
په باطن کې خباثت وي بې حساب

---

15 دانیم بیتی څلورخپې زیات دئ
16 حبوب = داني . جمع يې حبوبات دي

ketabton.com - The Digital Library

بعضـــي خلګ په باطـــن ســـم آراسته وي
په شـــريعت[17] وي هم ملامت هـــم په کتاب
دغه دواړه نقصـــاني پـــه آخـــرت وي
چي حاضر شي په ميدان د ســـــوال جواب
بختور ده چي ظاهـــــر باطـــن (يې) د واړه[18]
بـــرابر د شريـــعت شـــوه د وهـــاب
راشـــه ټينګ پر شريـــعت شه که دانا يې
په شريـــعت به مفتوح شـــي د جنت بـاب
که څراغ د شريـــعت خـــدای په لاس درکړ
وبـــه نور ته يې عـــاجز ماه و آفتـــاب
هغـــه څـــوک چي ردوي حـــکم د شـرع
خـــلاص به نـه شي د دوزخ د سخت عذاب
پټ پنهـــان له خپله خدايه مشغـــولا کـړه
د صديـــق د سيني بـــوی تـــئ[19] د کباب
کامـــلان مي غوصـــان د عشـــق دبحـــردي
ځان جهـــان وځني هېر غـــرق په دريـــاب
پيروي د کامـــل وکړه که صـــادق يـــې
زموږ په لاس ده د قـــرآن محکـــم تنـــاب
ديارلـــس صدي شپږويشت کـالهوو تېر شوي
ملا اميـــر بيـــان کـــوي لـــه هـره بـاب

***

که وصال دجانان غـــــــواړي په قيامت
په اخلاص وپـــــــه تصديق وکـــړه طاعت

---

[17] شريعت دلته دعوامو په شان دوه څپه ييزبايدولوستل سي.
[18] اصل: هغه بختورده چي ظاهرباطن دواړه
[19] تئ = تلئ

ketabton.com - The Digital Library

په مجلس ددلبرانو به ورګډ شي
که دې ترک کړ دنیا زېب وزېنت
بې بقاده دادنیا هیڅ باورنشته
په مثال لکه تېزبادځي په سرعت
په دنیا پسي هلاکه زمانه ده
ابلیس کاندي حرص غالب ترقناعت
دانایان مې دي مشغول دیارپه مینه
پروانه که ددنیا په زیان کثرت
اولیاء خدای نازولي په دوه کونه
نبه دیداربه ورعطاکړي هم جنت
توکل موپرخپل خدای زموږمومنانو
بې له خدایه تکیه نشته دراحت
نبه تقوا وهمت خوی دمسلمان ده
دشیطان تابعان ډک په خباثت
امان راکړي دابلیس دبده خویه
دده خوی ده ګمراهي بل فضیحت
مقصود تېنګ کړه سوا پرېږده[20]
رضاجوی شه دنبه خدای هم دحضرت
محبت دخدای نهال پرخپل زړګي کړه
اوبه یې په چشمه دشریعت
اسم ذات دزړه صیقل دسالکانو
تصفیه دزړه راځي په طریقت
بیابه کشف وکرامات درته حاصل شي

20 دانیم بیتی ځلورخپې کم دئ.
سوا = ماسوا . اوماسوادخدای تعالی له ذات پرته نوروموجوداتواومخلوقاتوته وایي (غیاث)

ketabton.com - The Digital Library

پوشیده لـــــــره داحـــــــــال د حقیقت
تـــــــرعرش پــــورته دي او یازره حجابه
داخل کېږي عـــــارفـــــــــان بلند همت
معرفت مي شناخت د خدای پـــرخپل طاقت ده
(ملاامیر) تعریف کـــــــــــــوي د معرفت

***

خوارعاشقه معشوق ګوره که لـــرې استقامت
نن دي وارد ئ که پوهېږې د قـــــرآن په تلاوت
عوام خلق دي مجلس د علـــــــماوفقراکړي[21]
له تاثیري[22] پیدا کېږي تــــــوانګري وقناعت
کــــه راه رویې ســــــم پرلار د شریعــــت شه
رهروي بــې شریعته دئ سالک له[23] قبـــــاحت
ملحـــــدان په زمانه کـــي هســــي ډېردي
هیڅ خبـرپه شرع نه وي نه په تــــرک د جماعت
موحدان مــــي مستقیم همېش پــرجماعت وي
له بنه خدایه وي ترسان هـــــم له عذابه د قیامت
په لبـــاس د حلــــم پټ شه ســـر تر پایـــه
د حلـــم لباس دئ هرمومن له مرتبه د شرافـــت
حـــلم خوی د انبیأ و اولیـــأ دئ کــه خبریې
قـــهرغضب خوی د شیطان دئ نه دئ خوی د ولایت
غـافـــلان د یاره ذکره، نقصاني په دواړو کونو
عاشقان صفت ګویان د دلبرانو په دنیا هم آخرت
که تـــــــرعرش و کرسي لــــویه دي سینه شوه

[21] اصل : عوام خلق دي مجلس دعلماوفقراکړي په هردم.
او ترلاندې بیاورته کښلي دي: دعالم مجلس کوه که ته داناپې
[22] له تاثیرې = له تاثیره یې
[23] سالک له = سالک لره

ketabton.com - The Digital Library

سوا ءالله به هسي غرق سي لکه فرعـون هم جاهت[24]
(ملا اميره) پر عمل هيڅ تکيه مه کړه فضل غواړه
دغه لوی فضل عظيم دئ چي يې درکړ هدايت

***

د خوبانـــــو سردار تئ[25] پاس پر اسمان خوت
تېر تر عـــرش و تر کرسي پر ښتن ګران خوت
چي مشــــغوله پـــــه صلوت طيبات شو
هر ګفتن يې درمرجـــــان تـــر ښه دهان خوت
د امت غـــم يې زرغـــــون پر پاک زړګي و
هېر يې نه و چي دربار تـــــه د سبحان خوت
پـــــر دربار د حق تعالی يې قــدر ډېر دئ
وربخښلئ يې امت نـــاز يې چـــلان خوت
ګفتګوی د ګـــوی مګوی يې سره وکـــړ
ګـــوی بيان د شريعت دين يې روښان خوت
د مګـــــوی خبري پټي له هـــــر چا دي
پاک حبيب رب منع کـــړئ ډېر يې زيان خوت
طی شــوه نه فلک اتلس کالـــه يوه شپه وه
بي مثاله ښه مجلس د دوی تــــر ميان خوت
پنځه فرض لـــــــمونځونه شب و روز شول
که چا تــرک کـــړه آخرت لړي[26] تاوان خوت
پنځه فـــــرض[27] چي ادا پـــه جماعت شي
خدای رسول به شي راضي دی پـه نېکان خوت
مومنانو امـــــر ونهي تول پـــر ځای کړئ

---

[24] جاهت:
[25] تئ = تلئ (دکندهارکړدود)
[26] لړي = لره يې، ته يې
[27] فرض کلمه دلته دوي ځيې بايدولوستل سي.

ketabton.com - The Digital Library

نصیحت د (ملا امیر) پـــــــر دل و جان خوت

***

زمـــــــوږ و تا ته دی ســــوالونه یا مغیث[28]
له تا غــــــواړو ډک جامـــــــونه یا مغیث
حاجتمند درتـــــــــــه ولاړ دي بې شماره
فریاد رس یې، له تا غـواړي حاجتونه یا مغیث
حاجت زمـــــا ده ستا رضا پـــــه دواړو کونو
د رضا دي طلبګار یـــــــم په عمرونه یا مغیث
هیڅ مقصود مې په ظاهـــــــــر باطن بل نشته
ستا رضا ما خلاصوي له هـــر غمونه یا مغیث
ربه قطع انتظار د خـــــــــوار عاشق کــــړې
رحم وکـــړه دیدار وکړه ته پر وکړه کرمونه یا مغیث
هر عــــــــاشق چې وي صادق په محبت کښې
تر چشمانـو یې خو ناب وهي موجونه یا مغیث
و خپل یار ته ســــل نظره د عاشق وي په هر دم
یــــــو نظر یې ستا دوا دئ د زخمونه یا مغیث
رد ، قبول دواړه مـــــــوقوف ستا په رضا دي
و بنده تــه څه معلوم دي ستا حکمونه یا مغیث
مـــــــومنان مې مقبولین پـــه دوه جهان کښې
د تقوی توکل ډېر دي اجرتـــــــــــونه یا مغیث
ښه خلعت خدای د ایمان و مـــــــوږ (ته) راکړئ
موږ پـــــر دا خلعت همېش کړو شکرتونه یا مغیث
پاک قرآن دي راستولئ لـــــــــــــوی انعام ده
پکښې ډېر د حل حـــرمت دي بیانونه یا مغیث
زمـوږ ایمان پر پاک الله هم پر قرآن هم پر رسول ده

---

[28] مغیث (د میم په پېښ) فریادرس ، هغه ذات چې فریادورته کېږي

ketabton.com - The Digital Library

د(ملا امیر) پر زړه ډېر د عشق داغونه یا مغیث

***

په کـــــــوخـه کي دي ولاړ دي رقیبان کج
همېشه راتـــــــه قـــــــهریږي غمازان کج
جنګ جـــــدل مي له خپل نفسه شب و روز ده
بل پـــــــر خنګ راتـه ولاړ ابلیس شیطان کج
په خپل فضل دي اسباب د جـــــــــهاد راکړ
په اسم ذات ســــــــره وهـــــــمه کافران کج
د مومن زړه مي تـــــــــــرعرش عظیم لوی ده
اته برجـــــــــه پر ولاړ دښـــــمن حیران کج
روح بادشاه عـــــــــــقل وزیر ده که یې ګوري
نفس شیطان ورتـــــــــه ولاړ دي پر میدان کج
ښه تقوی و همت وکـــــــــــــړه مدت ورکړه
اته برجه کـــــــــــــړه محکمه له نقصان کج
بېغمي هیڅ پـــــــه کار نـــه ده د دښمن دار له[29]
د جـــــــــــرس په شان بیدار شه هم نالان کج
که غافـــــــــــــــل شوي له طاعته له اذکاره
وبېرېږه لـــــــــه دوزخــــــــه لــــــه نیران کج
محکمي دا اته برجـــــــــــه پــــــه طاعت وي
د غافــــــــل روح (مي) بندي ده د شیطان کج
سنګـــــــــــــــدلان چي ببدیني که سبب دا ده
د معصیت پـــــه رنګ یې رنګ ده دل و جان کج
هغه څوک چي تـــــوبه ګار شي زړه یې پاک شي
رب غفور ده هـــــــــــم رحیم ده پر عصیان کج
هـــــــــر مومن چي توبه ګــــــار د ما مضی[30] شي

---

[29] له = لره

ketabton.com - The Digital Library

له آینده و ځـــــان ساتي له هـــــر زیان کچ
اول ځان تـــــه نصیحت کـــړم بیا و بل ته
(ملا امیر) بیان وکـــړ[31] د هـــــــر تاوان کچ

***

عـــــاشقان سینه سوزان غــــــواړي قدح
ودربارته دي ولاړ نــــالان ګـــریان غواړي قدح[32]
هـــــرعاشق چي دهجران تـــــرمقام تېرشي
ګـــــــــویانوی شـــوپیدا ، وایـــــم نشرح[33]
بي صبری را ځخه هېرصبرسکــــــون کـــړ
اوس له ډېري تلــــــــوسي شوم سینه شرح
په باطن کي دریاب پــــــه جوش خـــروش ده
پټ پنهان[34] یم پکښي غــــرق زه یــــم فرح
خامکاران دي زیانکاران تــــرهــــــغه وخته
چي تمیزورمعلـــــــومېږي دنیکۍ هم داقبح
چي آهن رنګه جـــــــوش ونه که په اورکښي
یوه کیلي کله جوړېږي چي بـه قلف شي په افتح
که دعشق په اورکښي نفس سوخته پخته کړي
دزړه نوربه دي شي پورته کل زمین کاندي اوضح
شریعت درســــــول باغ زه یې باغبان یـــــم
(ملا امیر) بې ډنګوي هـــــم په ضمني هم په صرح

***

دفراق زهرمي نــــــوش کـــړي زړه خوله تلخ

---

30 مامضی : تېرسوی وخت

31 وکئ - وکړئ

32 داغزل ډېري قافیوي نیمګړتیاوي لري.

33 نشرح یوراز نظم دئ ، چي دهلک دزېږېدلو پروخت دخوشالۍ په خاطر په ډله ییزه توګه ویل کېدئ.

34 اصل : پټ پنهم ؟

ketabton.com - The Digital Library

زمــــامزاج شـــــو هفته یي لکـــه د بلخ[35]
ستا وصال زمـــــادوا د هـــــــر مرض ده
پـــــه کارنه لـــــرم دوا د هندا و جلـــخ[36]
دوصال کوځه دې کـــــوځه دي خلاصه جانانه
رقیبان پـــــــه مــــــــخه را غلل لکه ملخ
اوس حیران یــــــم چي پــــــرکمه به تېرېږم
لاربه خلاصه پـــــه غره شي که پـــــه سلـــخ[37]
هسي ګـــــــــرم ده بازارد عــــــــاشقانو
ســــــــوربه نه شي د سیاه بند په یخ کلـــخ[38]
وعـــــاشق ته یې ژړا پـــــــه برخه ورکړه
تل بـــــــه ژاړي چي پـــــه زړه یې خنجرخرخ
هـــرګیاه مي پـــــه باران خوشحالي کاندي
(ملاامیر)ده ډېرخـــــــوشحال په برف پـــرخ[39]

***

مــــــوروپلار وتـــــه هیڅ مه ووایه پوچ
مـــــــرتبه بـــــه دي کـــــمتره سي ترمچ
پاک سبحان یې بیان کـــــــړی په قرآن کښي
دوالدیـــــــــنودئ حق ډېروباســـــــه غچ
بیامي حق دا ســـــــتاذانــــوده بې شماره
ښـــــه محکم یې تینګـــوه لکه سپین ګچ
بیاحقونه پـــــــهـــــــرچادعلــــــماوو

---

[35] وایي د بلخ هوا یوه هفته سړه بله توده وي. دلته د غه ټکي ته ضمني اشاره ده.
[36] په اصل کې (جلخ)ته کښلي دي: نام وطن است
[37] غره د میاشتي لومړۍ ورځي ته او سلخ د میاشتي وروستۍ ورځي ته وایي.
[38] په اصل کې (کلخ) ته کښلي دي: سردی سخت
[39] اصل : فرخ . خوشنګ ته یې بیاورته کښلي دي: فرخ شبنم را ګویند. شبنم ته خو په پښتو پرخه وایي او دلته یې د شعري ضرورت له امله (پرخ) لیکلی دئ.

ketabton.com - The Digital Library

دنبي مـــــــیراث یې وړی دئ پــــــه پچ
یو مومن پـــــــربل مومن لـــــــري حقونه
نبه محبت سره کـــــــوئ شیطان که تـــچ[40]
له کفارو بـــــــه همېش منازعـــــه کـــړو
له کفارو ســـــــره دئ زمـــــــوږد دین غچ
که خپل شیخ که دبل شیخ ته د ست بـوسي کړي
تاله فیض وبرکت لاس یې کـــــــــړه مچ
ترکـــــــوه خپلـــــــه رضادبل دپاره
د مومن وزړه تـــه ګـــــــــوره نه یې لچ
(ملاامیر) فقیرکه هـــــــرخونصیحت کړي
دانایان خدای پــــوهولي دجاهلوده خوله وچ

***

که مــــــرګی درلــــره راغی ژوندون هیڅ
که وصـــــال درلـــــره راغی بیلتون هیڅ
دانایان پـــــه قیل وقال ډېرخـــوشحالیږي
وجاهل ته قیل وقـــــال مرګ ژوندون هیڅ
که طاعت دي پــــــه مثال ریګ بیابان شي
په ریا بــــــه شي برهـــــم لکه ګلون هیڅ
ځان صدف رنګه صفاکړه پــــه دریاب کښي
بې دریابه سنګ کلوخ هـــــم سفالون[41] هیــڅ
درقیمت دئ پیدا کـــــړی پـــه خپل صبر
بې قبمته پیسي ډ بــــــري دمیسون[42] هیــڅ

---

[40] تچ: دغوزاربدلو، لوبدلو آواز (پښتو پښتو تشریحي قاموس) . دلته به دغوزراولو په معنا راغلی وي

[41] سفالون = سفال = کودري

[42] میسون: په معنایې پوه نه سوم. ښایي دمسیون = مسیو = ښاغلی اړول سوی شکل وي. د شاعر په وخت کي ځیني اروپایي اصطلاحات (انګرېزي او فرانسوي) افغانستان ته رسېدلي وه.

ketabton.com - The Digital Library

دمجـــــــنون دعـــــشق خبري چي باقي دي
ځني ورک ځان وجـــــــهان وهم سکون هيڅ
که مجنون غـــــوندي صادق يې نن دي وارده
دليلی دوصال غـــــــــم خوره نورغمون هيڅ
هرعـــــاشق په خپل معشوق پسي مجنون ده
که معشوق وفاونه کړه شــــــــــواخون هيڅ
که عـــــــاشق يې پيروي دپاک قرآن کـــــړه
بې له خدايه بې رســــــوله نــــورحبون هيڅ
(ملاامير)[43]چـــي همبش ژاړي مــرادېي ته يې
بې له تادي تــــــول باطل واړه ســــمون هيڅ

***

دمخلوق پــــــــه صفت مه شــــــــه ارجمند
ګمنامي کــــــــــړه چي دي رب کاندي پسند
که هرڅولذيذطــــــــــعام وخوري بې ياره
هيڅ به درنه کـــــړي په خوله وزړه کښي خوند
په مجلس کښي داشرافـــــــــــوښه ادب کړه
خبردارشــــــــه چي اوازنه کـــــــــړې بلند
حــــــــــرکات وسکنات که کلـــــــمات وي
په ادب کښي احتياط کـــــــړه که يې هوشمند
بندوبست دآخـــــــــرت کــــــــړه که دانايې
پــــــه کارنه ده ددنــــــــــيادبربست وبند
پردنيابـــــــــه پاته نه شي هيڅ وګــــــــړی
که دمت حکم پــــــــــروشي دخــــــــاوند
دطـــــاعت دي خدای درکــــــــړي اسبابونه
نفس بندي کــــــــړه دطاعت په لــــــوی کمند

[43] اصل: ملاامیرمحمد. مادوزن دوارنی له خاطره ونه کیښ.

ketabton.com - The Digital Library

ځـان محکم کـــــــړه دخپل رب وبندګۍ ته
په عقبا بــــــه نیک وبد شي درخـــــــرګند
بدبختۍ غلبه کــــــړې پرهــــــــــــرچاده
(ملاامیره)ځـــــــان ساته له مکر وپنـــد[44]

***

څــــوک بندمه شه ددنیا پــــــه زیان وسود
خپل دلبرلـــــــړه ورتګ تاله بهــــــــــبود
پایمال کــــــــړي عاشقان جــــــــفادترکو
زه پایمال یم هـــــــم اسیریم هــــــم مفقود
محصل دمــــــــــــرګ که درشي سهل کاره
نه چي دروميي تراســــــــــــمانه دعشق دود
بې وصاله څـــــه ژوندون بندګي نـــــــه ده
دوصــــــــال دپاره ږده ســـــــــرپرسجود
که دعـــــــجربندګي کــــــــړه خدای قبوله
ستادرون به شي خوشبوی تــــــرلونګ عود
په هـــــــرغـــــــم پسي بنادي ده آیات ګوره
پاک خلیل شــــــو په امان غـــــرق شونمرود
ســــــــــودله خدایه زیان له نفسه پیداکیږي
په سبب دنفس هــــــــلاک شوه عادثمــود[45]
سخته روځ دآخـــــــرت زموږپــــــــه مخه
اوس بایده دي استــــــــغفارویـــــل د درود

---

44 په دې نیم بیتي کي(پند) دنصیحت په معنانه دئ راغلی، بلکي (مکروپند) دواړه اصطلاحاً دچل وفریب په معناراغلي دي.

45 اصل: په سبب دنفس هلاک شوه عادیان هم ثمود.

عاد و ثمود: عاددسام بن نوح(ع) له نسله وه .ددوی له پاره خدای تعالی هود(ع) ورولیږه خودنافرمانۍ له اسیته دبادپه توپان هلاک سول اوثموددحضرت صالح (ع) امتیان وه . وایي دوی دنافرمانۍ له امله ټول وسوځېدل.

ketabton.com - The Digital Library

شب وروزده کـــــوچ وباردښــــــونیازمنو
لکه کوچ کــــــوي سحاب پــــــه بهارزود
دغج جهازراته جوړکـــــــــــړی خپل دلبرده
نه پوهیږم چي به ووزم که به غرق شم په کبــود[46]
وجودي وحدت[47] مــــــــقام پــرمنصوراغی
ځني ورک فــــــــرق دواجدهـــــــــم دموجود
خـــــــواربنده ده درمانده په دوه جـــهانه
(ملاامیر) بیان کــــــــوي خدای یې مقصود

***

ددلبریاري کـــــــــړه تینګه تــــــــــرپولاد
ځان یې یارکـــــــــــړه په زاري و پــــــه فریاد
ترکـــــــــوه خپله رضادیارلـــــــــــــه پاره
پــــــــــه یوه نظربـــــــــه تاکاندي اوتــاد[48]
ودلـــــــــــبرته دي معلوم ظاهــــــــرباطن ده
کـــه تاریک وي کـــه صفاوي کـــه کساد[49]
هـــــــــــــرسړی چي دپاکانومجلس غواړي
ځان دي پاک کـــــــړي له هـــــرخبثه له فساد
هـــــــــره درخته چي شیرینه وي په باغ کښي
پرمالک یې قـــــــــدرډیروي تـــــــرشمشاد
که څــــــــوک وکاندي نـــــــظروحقیقت ته
بې له خدایه نـــــــــورمقصودهــــــمه برباد
غیروباســـــــــه له میانه پـــــــــرلاړسم څه

[46] دانیم بیتی دغزلي تربحرخلورڅپي زیات دئ.
کبودته یې په اصل کي کنبلي دي: دریای کبود
[47] اصل : دوحدت وجودي.
[48] اوتاد دخدای ددوستانویوه ډله ده اودنړۍ په څلوروګوټوکي تصرف لري.
[49] کساد: هغه څه چي ناروا وي ، یارواج ونه لري یایې خریدارنه وي(غیاث)

ketabton.com - The Digital Library

په وصال بــــه يې معمورشې پــه خپل مراد
ددنيا پــــه جاه دي هيڅوک غلـــط نه شي
ګاهي ســـپوروي پـــــرسمند ګاهي افتاد
هـــغه تخت چي په هـــوا دسليمان تــئ[50]
خوآخـــــرزيرزمين شــــــو بې بنياد
ابراهيم بن ادهـــــــم چي خداى بادشاه کړ
بيا يې ترکه کــــــړه دنيا پـــه دين شوښاد
هـــــرمومن دئ مبتلا پـــه دوه مقصوده
يــــوناقص ده بل کامل که لـــــــري ياد
داناقـــــــص مي دئ دنيا ، کامـل ايمان دئ
تـــــه کامله تېنګوه ناقــص نامـــــراد[51]
کامــــــلان چي جستجوى دآخـــرت کړي
نيک عـــــمل يې دئ تــــــوښه دلاري زاد
اول ځـــــــان ته نصيحت کـــړه بيا وبل ته
(ملاامیرمحمــده) ژاړه پـــــــه فـــــرياد[52]

***

کلــــــمه مي ده ويلي مـــــاپــــرتامحمد
چي لـــه رويه دي پيدا شـــــوه دادنيامحمد
(وه) راغـــــــــلي ډېردينونه تـــرتاوړاندي
ستاددين محکمي تېره تـــــرهـــــرچامحمد
نه زمين ونه اســــــمان نه عـــرش وکرسي
امکان نه لـــــــــري چي بربه شي ترتامحمد
خداى درکـــــړې بلندي پــــــه دواړوکونو

---

[50] تئ = تلئ
[51] نامرادته په اصل کي ليکلي دي: بې فايده
[52] اصل: ملاامیرمحمده ژاړه په زاري وپه فرياد

ketabton.com - The Digital Library

له اوله یې پیدا کـــــړه لـــویې ستامحمد
تـــــــه سبب یې دهـــــــمه مسبباتو
رب سبب کړې دهــــــــمه واړو سوا محمد
ستاګـــــــــــریوان به ټینګوم پاکه حبیبه
ستاګریوان مي شـــــــریعت مصطفا محمد
دوحدت په زمــــــــانه کي تــــوره شپه وه
تاریکه شوله زایله چي دي نور کړه تجلا محمـــد[53]
چي پیدا کړ پاک سبحان نـــــور د حبیب خپل
دمعشوق یې انعام درکــــړئ یاک مولا محمد
ته دغیبو خــــزانه وې پــــــه وحدت کښي
له وحـــــــدته رابیرون شـــوې پر دنیا محمد
مـــــابنده لــــــره لازم چي تل شاکـــریم
چي مشغول یــــــــم په ثنا وصفت ستامحمد
امیدوار د شـــــــــفاعت د پاک رســـــول یم
که شفیع شو[54](۲) ما به خلاص کړي له ګناه محمد
پــــــــه رحمت ســــره بللی پاک الله دئ
رب بادشاه کـــــړئ د جــمله وو انبیا محمد
یــــــولک خیرویشت زره دي لښکـــرومقرر
ته دټولو هــــــــم سرداروې هـم بادشاه محمد
ستا په دین سرې[55] منســوخـــه کل ادیان کړه
ستارب مرحـــوم کـــــــړی په رشتیا محمد
ډک روی د زمین ولـــــــــه غـــفلته یا سروره
ستاد دین روښنایي شـــــوه ترعرش بالا محمد

---

[53] دانیم بیتی دغزل ترنورو بیتو څلورخپي زیات دئ.
[54] اصل: که دی شفیع شو ....
[55] سرې = سره یې

ketabton.com - The Digital Library

عارفان چي رسېده که ولاهوت ته
دغه فيض وبرکت همه دئ ستامحمد
له عدمه چي وجود دهستۍ راغی
ستاله هسته راپيدا شوه کل اشياء محمد
سرچشمه يې دجمله ومخلوقاتو
ته آبخوريې داعلی وادنامحمد
عالمان دي وارثان دين په روښانه
ترقيامته ستاددين دي خيرخواه محمد
کافران مي تورزاغان مخوني[56] تورو
نه ښاييږي چي بـه ګډ شي په باغ ستامحمد
ربه روی دپاک نبي زه خوارعاصي يم
عفوه غواړم معتکف ستاددرګاه محمد
خدای لوی کړی په لويي تر هر مخلوق يې
هم ترعرش هم ترکرسي هم ترسمامحمد
زه فقيرخواريم دوعاګوی دمسلمينو
هم دواړوعلماوفقراهم اوليامحمد[57]
په توحيد کښي مي صادق کړي ستاپه مينه
(ملاامیرمحمد)[58] دي غلام ده هم ګداامحمد
محمدا سم محضه زموږ نبي ده
په نګين کښي نوشته دانبيامحمد
دهرمومن پرزړه مرقومه کلمه ده
(ملاامیر) غريب ده ولي وارخطامحمد

***

---

[56] مخوني = مخونه يې
[57] دانيم بيتی هم دنورونيم بيتيوپه پرتله څلورڅپې زيات دئ
[58] دلته بايد (اميرمحمد) ټول درې څپې ولوستل سي.

ketabton.com - The Digital Library

تخت وبخت زموږ دباد شاه دې برقـــــــراروي
پـــــه سراج الملت والدین ده مســـــمامحمد
ډېردي عــــــمردامیرحبیب الله خـــــــان وي
ترســـــایه لاندي یې ناست امتیان ستامحمد
ربه ابادنائب صاحب لـــــــــري تـــــرډېــره[59]
اخلاص کښ ده دپیشوا هــــــم دبادشاه محمد
تل مشغول دکند هـــــــــــــــــارپه ابادي ده
اوس مشغول په نهرســــــــراج نهراعلی محمد
نهرسراج به خدای معمـــــــورکه وخت نژدې ده
(ملاامیر) فقیردوعاګـــــــوی ده هرسبامحمد

***

که له یاره پـــــــــــــریارراشي دوصال کاغذ
پرچشـــــــــــــمانوقبلوي دځان پایمال کاغذ
که عـــــــــاشق لـــــــــره یې خط دقتل راشي
وعاشق ته معلــــــــــــومېږي ډېردخیال کاغذ
دمنصورچي عشق صادق وحـــــــــال یې ګوره
پاس پـــــــرسرددارخندان ورک وجنجال کاغذ
پایبوسي دي سخته ګـــــــــــــــرانه ده صنمه
زه به نسمه[60] ومخ تـــــــــه ســـتادفـــال کاغذ
نادیده پـــــــــرتامین شـــــــــــومه جانانه
راستولی دي خـــپل دوست لـــــه[61] دجمال کاغذ
که مي سرومـــــــال برهـــــــم شي ستاپه مینه
(ملاامیر) مي نه غــــــــواړي دسرومال کاغذ

---

[59] له نائب شخه یې مراد دکندهاردهغه وخت نائب الحکومه سردار محمدعثمان خان دئ.
[60] نسمه = نیسمه
[61] له = لره

ketabton.com - The Digital Library

***

امتي يـــــــــم دنبي خـــــــيرالبشرسرور
ستادرباركښي تـــــــرهــــرچاده معتبرسرور
له خپل نـــــــــوره پيدادحبيب نــــــوركړ
بياپيدادده له نورشـــــــمس وقـــــــمرسرور
ناسوت پټ ودغفلت پــــــــــه تاريكه كښي
ستاپــــــه نورسره روښان كـــوه وشجرسرور
تــــــراول اولين ده ترآخــــــــرآخـــــرين ده
په شفاعت سره مخصوص ده پـــه محشرسرور
ستاامت بـــــــــه منتظردشـــــــفاعت وي
دبخښښ ناري بـــــــــه كاندي پراكبرسرور
ســـــــــتاامت به وبخښي ته به راضي شي
بيادي بخښه دنيكانو پـــــــــه قدرســـــرور
دمعصيت په رنځ رنځــــــــــوريم دواغــواړم
د(ملاامير) دواستاشفاعت دهـــــرضررسرور

***

ډېرراغلي ستاغــــــــــمونه زمـــــــــاپرسر
زه خـــــــوشحال يم ياره مــــــــــه شه مرور
پيدا شــــــــوی زماصورت دغـــــــــم دپاره
قبول كـــــــړی مـــــــابنده پــــرخپل بشر
په معناكښي لوی نعمت ده غمي[62] مــه كـــړي
ډېرلــــــــذت لـــــري ترقندوتـــــــــرشكر
دعشق اورچي پــــــــــه صورت[63] ونــه لګيږي
كه تـــــــه تـــــــــه وې ته به نه شې اې غريبه

---

[62] غمي = غم يي
[63] (صورت) بايديوه خپه ولوستل سي

ketabton.com - The Digital Library

که نـــــــه تـــــــه وي نـــــــه دي زه څه برابر
په مجلس دخـــــــــوبرويانو که ورګډ شوي
پاکـــــــيزه بـــــــه ځني ځي لکه سپين زر
تردوه ښـــــــهره شه[64] ورتېـــرهلته مجـــلس ده[65]
ته ســـــــامع شـــــــه دشين هـــې[66] دزېروزور
ستامقصودبـــــــه تاته تې وجيم[67] (٢)انعام کړي
دامقام دهـــــــــــغه ده چې قبول کړي د(ده)در
دتـــــوحيد ترســـــــــــوزن ووزه که يکتايې
که دوتايې ځـــــــان يکتای کـــــــړه يک بشر
خدايه (ملاامير)عـــــامل دخپل بيان کـــړې
چې تېريږي تـــــرتـــــــــــوحيد ســـــــم برابر

***

جفادي اورلګـــــــــــــوي صنمه ليري کړه نار
ودي سوم سرترپايه خودبه کــــــــــومه ګفتار
شيرين ګفتاردجانانکه شنيده کـــــــــړم ياره
ترسرومال يـــم ورتېرکه کښېنوست زماپرکنار
سيمين بدن ددلبرمـــــثل بې[68] نـــه وي هيڅوک
پټنږ په اورتل سوځي اوس پرماخوارراغی وار
ستادبهاربلبلان شيرين زبان دي ګـــــــــويان
ليري دي ګــــرزي زاغانوګل تې[69] نـــه وينم لار
رنځوريم زمـــامقصودهته يې همېش موجوده

64 په اصل کې ورته ليکلي دي: ازشهردنياوآخرت ګذرکن.
65 په اصل کې ورته کښلي دي: مرادمجلس مشاهده ميباشد
66 په اصل کې ورته کښلي دي: سامع قرآن شاهاشوبمع عمل صدق
67 په اصل کې ورته ليکلي دي: تاج
68 بې = به يې
69 تې = ته يې

ketabton.com - The Digital Library

دواله تاغـــــوا ړمه پردردي پروت یم بیمار
غمازه مه کـــــړه هی هی نه پېژني خپل پردی
زه دي دښمن ګـــــړندی مخ له درځم په تلوار
ستادهجران تلخګي پـــــرمالازم شبخیزي
برمن مکن ستمی عـــــاشقان هست ناقرار
ستادوصال په هوا ســـــرګردان یم ترآسیا
من چه کـــــنم صنماپروت یم داورپرانګار
ربه په روی دحبیب ماکـــــړي غالب پررقیب
تویی ګل من عندلیب نیست مــــرابی توبکار
چند ســــــوزم درآتش ترا باشد این روش
من غــــلام خدمتش مــــران مارازدیار
ملاامیرهست فـــقیرمـــــرید شیخ کبیر
مـــــراتوبه برتقصیرعفوخــــواهم زغفار

***

خـــــم زلف توپیچ وتاب لکه مــــــار
عـــــاشـــقان هست تشنه لبه ددیدار
مجروح شددل مـــــن زدست جان ای صنم
که دیدارراکـــــړي یاره زما دوا دپرهار
موســــــم ګل ګل ، ګل میشودشکـوفه
غفلت مکـــن ای بلبل آمدبتونـــــوبهار
چه ګناه کـــرده عاشق دل وجان برده معشوق
امانت کی میدهی ، دلبره وکـــــړه تلوار
هست خندان دلـــبرم نـــــظربمن فګند
شب وروزم انتـــــظارکه رابنکاره شي نګار
سرګردان شــــوم دلبرا ستاددیدن په هوا
دیداربمن کن عـــــطاځای دکــفاروده نار

ketabton.com - The Digital Library

(ملا امیر) غـــــلام د دلبر ستاد درگاه خاکستر
ربه زاري کـــــــومه مران زکـــــــوچۀ دار

***

ستا په عشق کښي قبلــــــــــوم د ځان پېغور
هیڅ باک نشته که برمنډ یـــــم که ســـرتور
نام وننګ را اخخه ورک شــــــــو ستا په مینه
اوس د عشق پـــــرآس همېش یم زرین سپور
د دنیا کــــــور که خــــراب شي نقصان نه ده
خدای دي نه کاندي خــــــــــراب د عقبا کور
دنیکۍ پــــــه زراعت که ځان کــــړي ستړی
پاک الله به شي خوشــــــــحاله هم غمــخور[70]
خـــــــوی د ترکو دئ چپاو د عـــــاشقانو
عاشقان واړه مــــــغموم په غــــــم نسکور
رقیبا ن را تــــــــه ولاړ تــــــوره په لاس دي
نه بېرېږم خدای راکــــــــــړی د عشق اور
که یو زخم د خـــــــــطارا باندي جــــوړشي
په یوه ګذار هــــــــــزار کـــــړم شل او کور
که محــــــــرم زه د دربار د خپل اشنای شوم
په کار نه لــــــــــــرم جنت حـــــورغلمان نور
هغه ځــــوک چي مستغرق فی الفیوضات شي
ځــــان کـــــــړي پټ د زماني د شــــروشور
یو ګـــوره، یو بوله، یو وینه ، یو غــــــــــواړه
(ملا امیره) یک بین شــــــــه نه یې شب کور

***

ستا د عشق پـه شراب ګـــــــــرزم مست خمار

---

[70] غمخورته یې په اصل کي کښلي دي: نبی علیه السلام

ketabton.com - The Digital Library

له ماورک ځـــان وجـــــــهان شوهم قرار
راشـــــه ونیسه خبردعــــــــاشقانو
چي حیات دي که مــــــمات دي که بیـــمار
ستادعشق په رنګ مي ســـور درون بیرون ده
نه پـــــــوهېږم چي لاله شـــــوم که انار
ستاددرخـــــــاوري به کړم په سترګو پوري
خپل چشــــــــمان روښانوم له ګرد غبار
بې تکلیفه مي ناري دي پــــــه هـــررګ کښې
د هـــــوهــــــواوازنغمه کــړي وارپه وار
د تـــــــوبې ونه که هـــــــرخــومیوه داره
زمــــــــادیارپه رنګ بــــه نه وي میوه دار
که وفاکړي که جفاکړي مــــراد(دي) خپل ده
ستاجفاده سخته ګــــــرانه دوفایم طمعدار
عـــــاشقانوځــــــان سپارلی پرخپل یارده
(ملاامیره) ځـــــان سپاره پـــرحق ستار

***

ځان ببغم کـــــــــړه له دنیاڅخه لکه مـــــړ
ستادروح شـــــــــهبازګذرکه ترعـرش لوړ
داخلاص پـــــــرمیدان باندي شـــه محکمه
بې اخــــلاصه وشیطان ســـــــــریې شوځوړ
ربه راکاندي تـــــــوفیق پرطـــاعت باندي
دحساب په روځ مامه کـــــــــــړي په خط پړ
غریبي ددنیانبــــــــــه ده تېربده کــــــړي
دمحشرپه روځ مامه کـــــــــــړي غریب اړ
ستادرباردعـــــــــاموخاصو ، منعه نشته
زه درتلـــــمه رقیب کـــــــــړم په بدککړ

ketabton.com - The Digital Library

تشنه لب يم د وصال جام و نه راکړه
ماسيراب کړه تر د ښمن مي کړه ته لوږ
چي هجران دي د وصال له مخه راغی
بې زحمته هنجه وړای نه شي کاکړ
هر سړی چي کسب و کاندي هلاک شي
په دهان کښي يې هر شی وي لکه ګوړ
ستا درباره د پاکانو د نيکانو
(ملا امير) ده ګناهکار په ګناه خړ

***

راشه زما د زړه همدمه وکړه ناز
له رقيبه مي زړه تلخ ده لکه پياز
ستا محبت مي پټ په زړه کښي وساتلی
په آخر را ځخه فاش شو د زړه راز
ګوياني له خپله سوزه د هر چا ده
څه به وايم زما همت شو لکه باز
چي درون د چا پخته د عشق په اور شي
عاقبت تر دهان وزي د ربه ناز
څه بنده څه يې همت څه يې طاقت ده
چي ستا درله به درشي عاشق پايواز
د اميد په درياب غرق لکه غواص يم
در به کله په لاس راکړي زما دمساز
جاهلان مي له طاعته غافلان دي
غفلت وړي ګويا مړه دي په مجاز
(ملا اميره) ګمنامي و خاکساري کړه
خپل ځان بوله کم ترملخ هم ترتاز[71]

---

[71] تاز: يوراز حشره ده. چورچورکه (پښتو پښتو تشريحي قاموس)

ketabton.com - The Digital Library

***

ستاو دید ته زمـــــاډېر کېږي هـــــــوس
محروم مه کـــــړه ماغـــــریب لکه مګس
دوصال دباغ دي سخته ګـــــــــرانه لارده
ګرانه نه ده چي فـــــریاد کــــــړم دجرس
ستاددید خیال به ونه وزي زمـــــــــاله سره
که رقیب راته غـــــونډۍ کـــړي خاروخس
سمندرنګه ســـــــــــاکن دعشق په اوريم
نه په مرم نه دوتــــولـــــــــــــرمه وس
دیوسف په شـــــــان بندي دغم په څاه شوم
دوصــــــــــال کاروان مي شه ډېر و ډېرپس
هرمــــــــرغه چي وي ایله په هـــــواګرزي
چي بندي شي ګالـــــــوي بـــــند دقفس
که وصال غــــــواړي خدمت په اخلاص وکړه
په هـــــردم درته حاضرفــــــــــــریادرس
ستاد سترګـــــــوکتوو ایستم له حـــــاله
پردغــــــــه حال پېژنـــــم کس وناکس
دایقین ده چي دمـــــــــــرګ سپاره به راشي
(مـــــلاامیره) تاله څــــــه خنداهـــوس

***

ســـــــــتاپه فضل بـــه خلاصېږم له خناس
تل جهادورسره کــــــړم یـــــــم په هـراس
زمـــــاپه زړه کښېي اچـــول دخطروکاندي
غواړي ماکـــــړي مســـوس[72] په ډېروسواس

---

[72] مسوس: هغه څوک چي وسوسه ورلوېدلي وي.

ketabton.com - The Digital Library

که توفيق مي خــــــداى رفيق کړپرده باندي
پرې بې نه ږدم بې مــــــــرګيه په خپل لاس
چي دښمن دچاپه کــــورشي حال بــې[73] څه وي
زماپرکــــــــورهمېش ولاړ دډښــــمن آس
راداخل زماپه خـــــــونه نفس شيطان شوه
بندګي مي پــــــه عــــــذاب شوه وکړه قياس
په تصديق وپه اخـــــــلاص عبادت وکـــړه
ځان ساته قـــــوي دښمن لــــري خناس
ښه صفاکـــــــړه روح و زړه په ذکـــروفکر
خپل دلبرلــــــــره ورځه صاف تـــرالماس
هــــــــرعامل به جزامـــــومي دعمل خپل
(ملاامیره) نیک پـــــربدوکـــړه تل پاس

❋❋❋

خداى درکـــــــــړى ډېردولت سنګ پاروس
ســـــــتاپـــه زړه کښي مکان لکه پانوس
ددولت دي هـــــــــوادارډېردښـــــمنان دي
پسي ګرزي کيقباد هــــــــــم دقيانـــوس[74]
ښه دولت لــــــــره زنانــــــوته نګاه کـړه
پــــــرپيره شـــه که سردي وي که تمــوس[75]
ترســــــــهاره بيداري کـــــــړه غفلت مه کړه
که غــــــــافل شوې پرتاږغ کـــوي خروس
که دي دادولت نـــــګاه کـــــــړته بادشاه يې

[73] بې = به يې
[74] کيقباد : دايران افسانوي پاچا چي وايي سل کاله يې په خورا عياشۍ کي پاچهي کړې وه (غياث)
دقيانوس:يوظالم پاچا و چي وايي اصحاب کهف دده له بېرې له ښاره وتلي و او په غار کي پټ سوي وو (غياث)
[75] تموس:دګرمۍ موسم. دکندهارپښتانه تموښ ورته وايي.

ketabton.com - The Digital Library

مـــــــقابل دي نه وینـــــــمه چین و روس
سنګ پاروس که داخل په لـــــوی بازارکړي
خدای به درکړي خوشحالي تـــــــرنوعروس
تکلیفات د شـــــــــرعي پنډ پرخپل سر کړه
(ملا امیره) بې تکلیفه لـــرګی نه کېږي ابنوس

***

په صیقل ســــــره ګناه کـــــــړه دزړه تراش
د توحید پـــــــه نورغایب کـــــــړه بد خفاش
که صادق یې امـــــــرونهی کـــــړه محکمه
په قـــــــرآن کي نقش کــــــړی دئ نقاش
خـــــوباطله مــــــدعا دېمن نه کـــړي
مـــــــــدعا دېمن دئ پـــــه شرعه پاش
ته آئینه د شـــــــــرع نسه[76] و خپـــل مــــخ ته
ســـــتا عیبونه به ښـــــــکاره شي بې تلاش
هـــــــربنده چي پـــــه اخلاص بندګي نه که
په قیامت بــــــه شرمنده وي مـــخ یې خراش
هـــــرباد شاه چي پرسپاه دولت بسیارکـــړي
هــــــرسپاهي وي تېرترسرهـــــــم ترمعاش
(ملا امیره) دون هـــمته تـــــرهـــــــرچا یې
هسي کـــــم یې د دنیا تـــــــرادنی مـــاش

***

په حصول د مقصود تل ګـــــــــــرزي درویش
پرې بــــــه نه زدي خپل مقصود په زړه دلرېش
ترک وهــــــــلي ده دنیا د خـــــدای دوستانو
تر دنیا تېرشــــــــــومحبت د خدای ورپېش

---

[76] نسه = نیسه

ketabton.com - The Digital Library

بې له جـــذبه دوه جـــهان کله هېرېږي
که مـــجذوب شـوي له تاپاته ګاوومېش
طـــريقه وعشق ته جـــذب الـــهي ده
ته عـــاشق يې که رب جذب کئ[77] درپېـش
که عاشق شـــوي دغه لوی فضل درب ده
داســـم ذات په تېغ زخمي زړه همېش
دخدای اســم ده ساکرتابـــه مسکورکړي
يک بيني ويک خـــواني به کړي ستاکېش
متنفربه له مخلـــوق ظاهـــرباطن شي
کع دي ياروي که اشـــناوي که دي خوېش
نبه بيان دجـــذب عشق ده مـــومنانو
(مـــلاامير) يې بيان وکــئ[78] خيرانـــدېش

***

په خپل ژوندچي خپل يارنه کړې فـــراموش
خپل يارب ـــوله تابه کاندي زرين پوش
وعـــاشق ته دمعشوق صفت شکـــروي
په ظاهـــره وي آرام باطن پـــه جوش
په خپل عشق دطاعت بارپـــرمعشوق سپک شي
پـــروانه که ددنياپـــه خريدفـــروش
عشق هـــغه دئ چي پرشرع مـــوافق وي
مخاف له شـــريعته شيطاني حق فراموش
نه ده چـــاميندلی عشق پـــه کسب جانه
داالباس دهغه چاده چي يې رب کاندي ورپوش
دديداردي طلبګارعـــاشـــقان واړه

77 کئ = کړئ
78 وکئ = وکړئ

ketabton.com - The Digital Library

همېشه وي سرګـــــردان ګــــرزي مدهوش
(ملا امیره) که صادق يې پـــــه طلب کښې
شب وروز د جفا زهــــــرکړه ته نــــــوش
همېشه بیان د عشق کـــــړه (ملا امیــره)[79]
په بیان کښې دي ثـــــواب ده نه شې خموش

***

زمـــــــادزړه خیال تېرېده کاندي ترعرش
ارام نــــه که ددنیا پـــــرفــــاني فرش
ستادعـــــشق له برکته مستغني شــــوم
دوه جـــــهانه راته هیڅ شــــوه لکه قــرش[80]
راځخه هېرد هـــــرشي خوند شي په دهان کښې
نه پــــوهېږم چي داتلــــخ ده اوکه تــرش[81]
چي دعشق په اورمي ســـــوی دل وجان ده
جنګ آســـــان شـــو د اورس[82] هـــــم دحبش
ســــــتادعشق په جامـوهسي مست خماریم
دناکـــــس اوس منت باریـــــم هم بارکش
رقیبان راتــــــه ولاړ ستاپه کـــوڅه کښې
پرورځم مانـــــوش کــــړی دی ستابرش
دوي چشماني مي ځلورشــــوي ستاپه لوري
منتظرد رتــــــه ولاړیــــــــم پـــه جنبش
توکل پرخپل خـــــالق کــړه (ملا امیره)
خپل خـــــالق بیاله تاکاندي سوال پرسش

***

---

[79] اصل : ... ملا امیره فقیره

[80] قرش : ديوې سکې نوم دئ.

[81] اصل : .... داتلخ ده که شيرين ده که ترش

[82] شاعردلته (اورس = روس) له عامه محاوري سره سم راوړی دئ .

ketabton.com - The Digital Library

دخپل یارطلب کـــــوه تل پــــه اخلاص
ځان غوټه کــــړه په دریاب لکه غــواص
عاقبت بــــه درپیدا کـــــړي ترسرتېره
ته بــــه شې په دغــــه درکلان خواص
که دي ســــرله تنه بېل په غــواصۍ شي
په عقبا بــــه پیدا کـــــړي دسرقصاص
په طلب کښې دوصال که څـــوک فنا شي
رب به ورکـــــړي درجــه دخاص الخاص
په تــــقوا و په اذکار زړه نــــرم کېږي
پـــه مثال لکه چې نـــرم دی رصــاص[83]
راشـــــه پرېږده دادنیاطلب دیار کـــړه
ته مسلــــــــم یې نــــه ولیدبن عاص
ددنیا مـــــحبت حـــجاب دی (ملاامیره)
راشه ترکه دادنیا کـــــــــړه په اخلاص

***

دمعشوق دربارله څـــــم لــــرمه عرض
که نـــــقاب له مخه واخــــلي سرعوض
زه عــــــاشق یم منتظرســــتاودیدن ته
ستاپه دیدستا پـــــه رضالــــرم غرض
که عـــطاراته دیدن کـــــړي زماصنمه
زه خـــوشحال یـم که وړیاوي که په قرض
بې له تامي هیڅ مــــقصود په زړه کښې نشته
پرعــــاشق باندي طلب دمعشـــوق فرض
عــــــاشقان پــــه هجران سوي دي دلبره
ارام نه کـــــړي یو ســـاعت پرزمین ارض

83 رصاص: قلعی (یورازفلز).

ketabton.com - The Digital Library

هغه ځـــــــــوک چي توانګرپه قناعت شي
زړه يې خـــــــلاص شي ددنياله سخت مرض
دانايانولـــــــــره لـــــــړاشـــــاره بـــس ده[84]
(ملاامیره) جــــــاهـــلان دي په زړه قبض

***

وخــپل يارو تـــــــــه ژړاده زمـــــــــافقط
تـــــوکل پــــــرتا ، نه پربل چاده زمافقط
نبــــــــه مي يارنبـــــه يې ديدارده بې مثاله
ستاديدارتـــــــــــه ډېره تمـــــناده زمافقط
محــــــروم ستاله ديداره هــــــغه څوک دي
چي کافـــــــروي دی دښـــمن ستاده زمافقط
تل دزړه دبېک پـــــه جــــــوش دعشق په اور
ترچشمانو مي خـــوناب ګاه وبيګاه ده زمافقط
پخته کارعـــــــــاشقان موج لکه درياب کړي
څني ورک ځان جـــهان محبت پرتاده زمافقط
منصفان که انصاف وکــــړي په خپل ځان کښې
هيڅ منت بــــــه نه پرتاونه پرمـــــاده زمافقط
په عالــــــــم کښې منت بارشوي (ملاامیره)
دتهمت په پېټي ماته شـــــوي ملاده زمافقط

***

ځـــــــــوبه ګـــــــرزمه ژوندی پردابساط
طمع نه کـــــــــړم چي پيدابه کــــــړم نشاط
شيرين عــــــــمرپه غفلت راباڼــــدي تېرشو
نه مي وکـــــــــړه نبه تــــــــقوا واحتيـــاط[85]

---

[84] اصل: ... لړاشاره بس وکافي ده
[85] اصل: ... نبه تقوا وعبادت احتياط

ketabton.com - The Digital Library

دنیا ځـــــای د کـــــوچ وبارهیڅ باورنشته
ودانا تـــــــه ده څـــــرګـند لکه رباط
زندګي کــــــړه واړه صرف په عبادت کښي
تېربــــــه شي دباد په شـــــان پرپل صراط
هیڅ عـــــــاشق به له رقیبه وېره نه کړای
که له یارســـــــره یې نـــــه وای اختـــلاط[86]
داسم ذات په تېره تېغ کــــــــړه زړه دونیمه
(ملاامیره) ډېربــــــه څـــوکـــړې انبساط

***

دعشق بارزمــــــا په شــــاده سخت غلیظ
راته جــــــوړه تـــــــماشاده بخت غلیظ
عـــــاشقانوته یې دام دزلـــــــفوا یښی
عاشق بند شــــــــوتردابند نشست غلیظ
بدعـــــــمل راته رقیب شوزمـــــاوځان ته
نیک عمل ده زمـــــاوځـــان ته تخت غلیظ
دغه تخت مي دبادشـــــــاه پــــرتخت بالاده
وربې نه کـــــــړم زمـــــاتخت ته بخت غلیظ
راخخه هېردیارمحبت کــــــړه دوه جــــهانه
همېش سپوردعشق پـــــرآس یم سخت غلیظ
نن تناب دوصـــــــال تېنګ نسه محکــــمه
داتناب ده ډېـــــــردیـــــــارمخت غلیظ
عروه الـــــــوثقی رب بللی خپل قـــرآن ده
ته عامل شه(ملاامیره) دقـرآن نوشت غلیـــظ[87]

***

---

[86] اصل : ... که له یارسره یې نه وای سروکارواختلاط
[87] په اصل کې ورته کښلي دي: هرچه درقرآن نوشته شده است ، همه احکام محکم است.

ketabton.com - The Digital Library

زه طامـــــع یــــــم دديدارلـــــــرمه طمع
زه بلبل یــــــــم دګلـــــــــزارلرمه طمع
سیاحـــــــان چي سیاحت پــرزمین کاندي
زه سیاح یــــــــم دبــــــهارلــــــرمه طمع
جوش خروش دعـــــاشـــقانو په سینه کښي
زه عــــــاشق دفیض انـــــــوارلرمه طمع
چي تشهیراختیاروي هـــــغه خامـــــان دي
زه پخته دګـــــمنامیه، دقــــــرارلرمه طمع
نابالــــــغ فـــــقیران ډېردي ، پیري کاندي
زه بالــــــغ دښــــــه رفـــــتارلرمه طمع
په طریقت کښي نابالــــــــــغه ډېرکسان دي
زه بالغ دطریقت یــــــــــــم ددستارلرمه طمع
کمینه بــــنده دخـــــــــدای(ملاامیره)فقیره
دتاخــــــــون په وینو ســـورلکه انارلرمه طمع

***

دلاله په شــــــــــان زمـــــــــاده دزړه داغ
ســــــــــتادعشق له غــــــمو ،نه لرم فراغ
دبلبل په شــــــــان طلب کـــــــوم دګلــو
که مي ولــــــــــیدای دیـــــــــاردحسن باغ
که صدف رنګه سینه شـــــــوه دچـــاصافه
په صدف کښي درروښـــــــان وي لکه چراغ
دحقیقت پـــــــــــرګلستان بلبلان ګـــــرزي
کله ښــــــــــايي چي ورګډ بــــــه شي تورزاغ
(ملاامیر)غریب دردمنده ســـتاپه عشق کښي
په وصال سرېږ[88] معطـــــرکـــــــــــړه جان دماغ

---

[88] سرېږ = سره یي

ketabton.com - The Digital Library

***

خدای دي نه کاهیخ مسلـــــــم له عشقه صاف
چي له عشقه وي خـــــــالي ، ده بي انصاف
هرمومن ایـــــــمان راوړی په خپل عشق ده
د کافـرو چي عشق نه وحساب نه شوه له اشراف
د جاهـــــــلو رجـــــوع کله شي وعشق ته
عــــــاشقان د خپل زړګي کانــــدي طواف
له ازله قاســــــم کــــــړی ښــــه قسمت ده
کافـــــــران به په عــــــــذاب مـومن معاف
پرزاهــــــــدو باندي سپک بارد طــــــاعت ده
سبب داده پـــــــرمحــفوظ يي ده عشق چــاف[89]
هـــــــــغه چاته چي طاعت مرغوب محبوب شي
داهــــــــــمه ده واړه عشق ، وکــــــړه انصاف
دزاهـــــــــدو کفاف قـــــــوت ولایموت دي
پـــــــــه زیادت يي حکـــــــــم کبړي داسراف
سرګــــــــردان اهـــــل دنیادي په طلب کښي
مـــــــوړبه نه شي مګر خـــــــاک شوشکم ناف
خــــــــــدای دي صبرقناعت زمـــــاروزي کړي
(مـــــــــلاامیره) لـــــــه خپل نفسه کـړه خلاف

***

که صــــــــادق يي له ګناه کـــــــــړه ځان حنیف
په تــــــقواوعبادت کــــــــــــړه نفس ضعیف
دنیکانــــــــومحبت دځــــــــــــان عادت کړه
خــــــــدای دي نه کاندي ګـــــمراه دچاحریف
دجاهــــــــــلو له صحبته بـــــعید ګـــــــرزه
په صحبت بـــــــه دنیکانـــــــــــو شي لطیف

---

[89] ښايي چاپ وي ؟

ketabton.com - The Digital Library

عشق بازي له میانه واخـــــــــــله که دانایي
په خپل ځـــــان کــــــړه جامـه دعشق لفیف
پــــه ویل دمحققانـــــــوفـــــهم وکړه
هـــــرګفتن یې تــــرمـــرجان و در ظریف
هـــــرکامل له خپله ســــوزه تصنیف کړی
ناقابل ده (مــــــلاامیر) کـــــوي تصنیف

***

ماچي وخـــــــوړل دیــــــاردلاس تریاق
راخخه ورک شـــــــووخت دصبح وداشراق
ستاله حبه ماسیوا شـــوه فـــــــراموشه
بیا پــــــه یاددیارشیرین دهـــــان بـزاق[90]
سرګردان و پای دوان شوم په عالــــــم کنبي
دعشــــــق آس مي خابک ولید تــــــربراق
چي وصــــــال مي ددلبرپه کــــوخه وشو
داخــــــلاص پـــــرمیدان پاته شومه طاق
له هـــــــغه پس خــوشحالي شوله راپېښه
بیامي ولیدځان جـــــــهان شومـــه آفـــاق[91]
په ظاهــــــرصورت مشغول یم له عــــــالمه
ذمیمه شــــــوله بدل پــــــه نیک اخلاق
(مــــــلاامیر) ده مـــــدرس دعشق په علم
دهـــــــربیت ثواب دي[92] ډېـرشي تـرعتاق[93]

***

ســـــــتادوصل دګلشن زمــــــــا اشتیاق

---

[90] بزاق: دخولې ناړو ته وایي. کله کله دخولې په معنا هم کارېږي.
[91] په اصل کې ورته کښلي دي: برهوش آمدم
[92] دي = دي يې
[93] عتاق: دمینځواومریانوآزادول

ketabton.com - The Digital Library

څه به وایـــــم دهجران دلـــــوی فــراق
زه تـــــرسروتــــرمـــــال وخپل جـانان ته
خدای دي نه کاندي زمـــاقـــــول په نفاق
په ژړاســــــره زمـــــــابـــوتي کاني ژاړي
خــــــلاف نه ده دمعشوق عـــــاشق مشتاق
بدعمل زمـــــاحجاب دیارله مــــــخ شو
ورکـــــېده دي دحــــجاب پـه نیک اوراق
دتـــــــوحید پـه دریاب غرق شه حجاب نشته
نبـــــــه وصال بـــــه دي روزي کاندي رزاق
دقسمت بـــــرخي وهــــــرچاتــــه رسېږي
منتظرورتـــــــــه ولاړدي تـــــــول عشـاق
دوه جــــــهان چي له تاهېرشـــوه (ملاامیره)
څه په کاردئ خــــــراسان ملک دعـــــــراق

***

بي جذب الهي به څوک پیدا کـــړي دزړه چاک
هـغه به مجذوب کېږي چي یې رب که سینه پاک
عــــــامل دشریعت شه ته خضوع وانقیاد کړه
تمثیل دامـــــــرکاندئ زیاتي نه لرئ هیڅ واک
که فـــــضل درب وشي تابه کــــي[94] شاه شاهان
رتبه دعشق به درشي تابه کي[95] خس وخـــاشاک
هغه (مي) بختورده چي دی تېرترنام وننګ شي
مـحکمه شریعت وي پخپل دین کښي وي چالاک
دعشق مثال غـــــمی ده دوه جهانه قیمت نه دئ
فـــــرض (یې) پتېده دي چي له تانه شي بېباک

[94] کي = کړي
[95] کي = کړي

ketabton.com - The Digital Library

ګـــــوره هــــرزارع چي تخم خړنه که په مځکه
حــــــرام باندي خرمن دئ هم ثمروهم خوراک
حـــــال داليا وو ګذ شته وو پـــــــه داشان و
په درون کښي جوش خـروش ودهيچانه وادراک
خامان هغه کسان دي چي ظاهرجوش وخروش وي
نه وي دی تېرشـــــــوی تــــــرنهه سره افلاک
روح دده محبوس وي په ناسوت په ملکوت کښي
ذيقه يې سينه وي غــــريب ګرزي ګريوان چاک
خپل نفس ورتــــه وايي ترتانشته(هيڅ) ذاکربل
که دی په داغلــط شوتلخ يې کئ شيرين باغ ناک
بسکه (ملاميره)ځـــــه ويل دي ترخوله خبژي
فقيران دزمــــــــاني دي مبتلا څه ورته شاک

٭٭٭

مـــــن وعـــــــن د کتاب ورک دهـــغه چاشي
چي دعشق دودوني[96] بــــرشي تــــردااووه سماک
دري ذکره په حديث کښي بيان شوي که خبريې
يومي لساني دويــــــم قلبي دريم روحي ثناک
لســـــــــاني مي لقلقه ده قلبي ذکروسوسه ده
روحي مشاهـــــــــده ده درسول په قول پاک
فرحت دروحي ډېردئ که پــــــــوروغی سالک
پـــــــر(ملاامير) چي راغی همېشه ده فرحناک

٭٭٭

هـــــــــرمريددي خپل شيخ بــــــولي پيرکامل
تابــــــــه کاندي ومقصود تـــــــــه پيرواصل
سست يقين که مــــــــــريدي دواصـــــل وکه

96 دودوني = دودونه ئي (لوګي ئي)

ketabton.com - The Digital Library

دی بـــــه پاتـــــه معرا[97] شـــي بې حـاصل
اول شـــــــرط دمـــریدۍ مي خپل يقين ده
که شرط ترک شي مشــــروط پاته شي عاطل
پــــرناقص که کامل یقین خــــوک وکه
ســــــتادپاره بـــه ناقص پیرشي کامل
هــــرمــریددي وخپل شیخ ته تسليم کاندي
پـــــه دغــــه تسليم بـه شي بالغ عاقل
جــــماعت ورددوظيفه پـــــرځان لازم کــړه
تقواخـــــوی کـــــړه دګناه نه شي عـامل
دسلـــــوک بيان مي کـــــړی پـه پښتودئ
(ملاامیره) فــــرق کـــــوه دحــق باطل

***

راښکاره شــــــوداشـــــنای حسن جميل
محسنات ددنياشــــوه خـــــواروذليل
ښايستي ددواړوکـــــونـــوسرکوزي که
چي يې ولـــــيدزمـــــــادیارحسن اصيل
پـــه کامــــل صفت موصوف زمــادلبرده
خـــــوک به نه وکي[98] سيــالي کثيرقليل
ترچشــــــمانومي خـــــوناب ستاله فراقه
نه پــــــوهيږم چي قصيرشي که طـــويل
پــــــه طلب دخپل جـــانان يــم سرګردانه
پرې بې نه ږدم که غـــرق شم پـــــه رودنيل
سرومـــــال زمـــــافـدیه ترخپل جانان ده
(ملاامیره) صـــادق شه مــه کــړه تعطيل

---

[97] معرا: لوڅ لپړ
[98] وکي = وکړي

ketabton.com - The Digital Library

ســــــتاووصـــــــل ته حیران ده زمـــادل
شین تـــــوتي دګلســــــتان ده زمـــادل
له فلکـــــــه سنګ ریزي رابانـــــدي اوري
سرګردانه پرزمین هـــم پراسمان ده زمــادل[99]
خـــــوب خنداراځـــخه ورک دیارپه مینه
خودبه ژاړي پــــه طلب دخپل جانان ده زمادل
پـــــرعـــــاشق دمعشوق کله دلسوزي شي
دلســــــوزی مـــــهربانی ته نګران ده زمادل
غـــــــم دعشق راځخه هېرکـــــېږه نورغمونه
ستاله غـــــــمه سرګـــردان هم نالان ده زما دل
دظاهــــــــردښمن که زرتوري پــــه لاس وي
هیڅ باک نشته په عذاب له نفس شیطان ده زمادل
بندي کـــــــــړی دي دهــــجرپــــه زندان یم
متنفرلــــــــه اختلاطه دانـــــسان ده زمادل
ځـــــــان ملبوس دبي ننګیه پــــه لباس کړه
(ملاامیره) له جـــــهان ځخه ترسان ده زمادل

***

دســــــاقي له برکته ملک ګلــــــــزاروینم
پـــــــرګلانــــودبلبلو چــــونهاروینم
زه بلبل ستادګلشن یـــــــم بل ګلشن څه کوم
خـــــــزان نشته ستاګلشن همېش بهاروینم
هــــــــرګلشن لـــــــــره خــزان شته له فلکه
په امـــــــان زه ســـتاګلشن له هراضاروینم
عــــــاشــــقان مي بلبلان دیـــاردباغ دي
ساکنان(مي) عـــــاشقان زاغــان فراروینم

[99] تردې نیم بیتي وروسته دوهم نیم بیتي څلورځېي زیات دئ.

ketabton.com - The Digital Library

نــــــوشته مي پــــــر محفوظ دفتر د عشق ده
تسلسل د عـــــاشـــــقانو وار په وار روینم
مــــــومنانو مــــــومني پـــــه عشق پیدا کړه
پـــــه عقبایي لـــــــویه ګټه د دیدار روینم
له دیـــــــدار څخه مـــــحروم ټول کافران دي
عـــــشق یې نشته دوی مـــقهور ه د قهار روینم
نبـــــــه شیرین بیان د عــشق ده (ملا امیره)
راشـــه وخت کـــــــوتاه دئ اوس تلوار روینم

***

خـــــــدای راکـــــــړی پاکیزه دین د اسلام
دغــــــه رحـــــم د رحمان ده لــــوی انعام
جـــــــماعت مي طـــــریقه د پاک رسول ده
خبردار شـــــــه لـــــمونځ ونه کـــړې بې امام
تارکان د جــــــــماعت بــــه شــــرمنده وي
پـــــــه عقبا بـــــــه مختورن وي هـــم بدنام
تل درود و اســــــــــتغفار وایـــــــه په ژبه
شفاعت بــــــه دي روزي شي د نبي خیر الانام
تـــــوکل تــــــقوا همېش پر ځان لازم کـــړه
دښمن بند کـــــــــړه د خضوع پـــــه محکم دام
بیا منقاد د خپل پادشـــــــاه شــــه که دانایي
محکومي تــــــه همېشه کـــــــــــړه د حکام
(ملا امیر) غریب دوعا کــــــوی د هـــر مومن ده
خصوصاً د خپل پادشـــــاه هـــــــــر صبح وشام

***

دیار دیدلــــــــــره ورځــــــــم بې پـــــر و بال یم
له دیدنه یې شـــــــــرمېږم بې جـــــــــمال یم

ketabton.com - The Digital Library

زه غـــــلام یــــم بېکاره دیارپه کارکښي
کـــم همته بدهـــــنره بدخـــــصال یم
بندګي دي قبلـــــوم پــــردوه چشـــمانو
یاره ته مي کــــړه قبول زه ډېرمـــــلال یم
رقیبانوسرګـــــردان کـــړم په عالم کښي
ستادربارلــــره درځــــم بند په جنجال یم
درقیب له هـــــمراهۍ مي ســل توبې دي
نادیده یارمین کـــړی پـــرشین خال یم
کیمیاګــــر(دي) دکیمیا پـــه طلب ګرزي
دیاروصل زمــــاکیمیا پـــه قیل وقال یم
عاشقان کیمیاګـــران طلب دیارکـــړي
که غافــــل شـــوم له طلبه بدفعال یم
دتغیرتبدیـــل لارنشته زمــــاویارته
پــــه طلــــب یې دوصلت ودوصــال یم
حیرانېږمــــه وځــــان(ته) وجـــهان ته
ولي ورک ځــان وجـــهان شوبې کمال یم
زه منکــــــرله بندګۍ دنفس شیطان یـــمه
(ملاامیرمحمد)بـــــنده دذوالـــجلال یم

***

په ظاهـــــرغریب مـــلاباطن ملنګ یم
په اسم ذات ســـــره خـوشبویه ترلونګ یم
لـــــوی اقلیم دمــــومن زړه ده بې پایانه
وربي[100] نــه کـــړم له غـــمازسره په جنګ یم
که لښــکرددښـــمن ډېرده هیڅ باک نشته
پنځه غشي مي په لاس ناست پــــرپلنګ یم

[100] وربي = وربه یې

ketabton.com - The Digital Library

پنځه غشي مي پنځه فـــــــــرض لمونځونه
که ماتېنګ کــــــــړه زه ولاړدیارپــرننګ یم
دیارننګ مي جـــــــماعت دپاک رسول ده
مومنان بـــې[101] تېنګـــــــوو زه ناصح لنګ یم
پاک مسجدمي ده پالنګ مـوړباندي ناست یو
پرې بې نه ږدم که هـرڅوپه صورت ځورنګ یم
که وصــــــلت له یاره غـــــواړې لاردغــه ده
که مي ټینګه کـــــــړه دالارباد شاه اورنګ یم
افضل کړی خدای زمــــــوږدین ترکل ادیانو
که عامـل دشریعت شـــــوم زه خوشرنګ یم
ستاد عشق له زخــــمه سورلکه ســـورګل یم
عاشقان دي واړه ســـــره ، نه چي زه رنګ یم
دوصـــــال طلب لازم پـــرمــــاغریب ده
دهجران په اوردي سوی خـــــــوارپتنګ یم
هـــــــمراهي دبې دینانـــــوپه کارنــــه ده
بـــــــهترداچي له بې دینوڅخه پـــرڅنګ یم
که رویت مي پــــــه نصیب ستاله جـــمال شي
ځوړند ســــــربه همېشه لکـــه متنګ[102] یــم
دسراج الملت والدین بنـــــــه دبدبـــــه ده
(ملاامیر) دده دوعـــــاګــوی نه دپرنګ یم

***

کباب کـــــــــړی دئ زمـــــازړه اوردهجران
دغــــــــه اورهــــــجران دیارغواړم تاوان
په عــــــــوض کښي وصال غـــــواړمه جانانه

[101] بې = به یې
[102] متنګ : کمندته وایي (ظفراللغات) اوکمند دلومي په معنا دلته له بیت سره سرلګوي.

ketabton.com - The Digital Library

که وصـــــال مـــــعاوضه شي نشته زیان
معشوقه له عـــــاشقانو حجاب نـــه شي
د ادب ده د عـــــاشق معشوق تـــــرمیان
که عاشق لـــــره ســـل روح د ځان پیدا شي
همګي به کي[103] فـــــدیه تـــرخپل جانان
پـــــه دنیا کښي یې بل حب و مقصود نه وي
کل مقصـــــود یې وي دلـــبر، ژاړي حیران
هغه څوک چي پـــــه نظر د معشوق نیک شي
بیا یې ســـــپور کاندي د عشق پر آس دوان
د دنـــــیانـــام ننګ واړه ځني هېر شي
پروانه کـــــړي د دنیا په ســـــود و زیان
کل هـــمت یې وي مصروف د یار په حب کښي
بل حب نه کـــــړي صادقان دي عـــاشقان
پـــــه بیان د عشق شیرین مي روح و جان شو
(ملا امیره) دریاشـــــه پـــــرسپین میدان

***

ستاله غـــــمه راتـــــه اوردئ کل زمین
بي مثال ده زمـــــادلبرمــــخ یې رنګین
محبت زمــــاو ســـــیله ده ووصال ته
رقیبانـــــوراته کـــــړی دئ کمین
بل اسباب د عـــــاشق نشته بي له عـــشقه
د عشق اوربـــه وســــوځي رقیب لعین
بي تکلیفه هیڅ قـــــاصد مقصود نه مومي
سرګـــــردان دي قاصدان په زړه غمګین
اومي غـــوښي چي په دېګ کښي جوش و نه که

---

103 کي = کړي

ketabton.com - The Digital Library

وبې نه خــــــــوري که غني وي که مسکين
چي پخته دعشق پـــه اورکښي عاشق نه شي
حـــساب نـــــه ده پــــه رتبه دکاملين
دخامـــــانو خامکاري ســــوزوګدازده
تل بــــــه ژاړي دی بـــعيدوي له تمکين
په بيان د(ملاامير) هـــــغه پـــــوهېږي
چي ســــالک وي پخته کارزړه يې وي سپين

***

پـــــه تناب دزلــــفوبنديـــــم دجانان
نــــه خلاصېږم که ښند مـــه دوه جــــهان
هيڅ مي وېره لــــه رقيبه غــــــمازنه شي
پـــــرځـــــان وينمه پيره دتـــورزلفان
شش طـــــرفه فيوضات دجــــانان اوري
خــــالي نه ده هيڅ آفــــاق زمين اسمان
عــــاشقان همېش په غم کښي خوشحالي که
وصال غـــــواړي پروا ، نه کـــړي په هجران
که نن ګـــــوري تورو سپين دياريه خط کي
ته عامـــــل شه همېشه ګــــــرزه ترسان
نـــــه حسب نــــه به نسب دچاپه کارشي
چي حـــــاضرشي دمحشرپه لـــوی ميدان
خوشـــــحالي دنيک عـــــمل ده ونيکانو
بدعـــــمل بـــــه غمګيني شي دعصيان
که رضادجـــــانان غـــــواړي رضاپرېږده
که جانان له تارضاشو خه په کارحوروغلمـــان[104]
درضـــــادي طلبګارزه خــــــواربنده يم

---

[104] دانیم بیتی ترنوروخلورخپي اوږددئ.

ketabton.com - The Digital Library

(ملا امیر) ده گناهــــــکار غـــــواړي غفران

***

چي خالق تخليق وکـــئ[105] زمـــــــادژوندون
بيا عاشق يې پرځـــــان کــــړم راغی بېلتون
په خپل عشق ســـــــره طالب زه دوصال شوم
شب وروزيم سرگـــــــــــردان په جگرخون
نه پوهېږم زمـــــــاپه باب قلــــم څه کښلي
چي يو غـــــــم وي نوشته که پـــــــه زرگون
که مي ورکه خــــــــوب خنداشوه ستاله حبه
پـــــــه کارنـــــــه دي ددنياډېرنعمتون
نـــــــورغــــــمونه راخخه هېرديارغموکړه
يارنيولی دئ له مـــــــخ ســـــــل حجابون
محــــــرمات شبهناک شـــــــوه سل حجابه
له مذکــــــوره تقـــــوا کانــــدي صالحون
په نصيب دعـــــــاشقانـــــــوعجزونيازده
ديارحب دعـــــــاشقانـــــــــوده ژوندون
تل مشغول ديارپــــــــه وصل صادقـــان دي
سمندرغـــــــــوندي ساکـن اورېي مسکون
تـــــمام صورت مي ستادعشق په اورکباب شو
(ملا اميره) تالــــــــه اوردعـــــــشق صابون

***

معشوقـــــــان دعـــــــاشقانـــــوقاتلان
بې تقصيره ځني يـــــــــوسي دل وجــــــــان
په عالم کښې سرگــــــــردان گرزي گريان وي
بيا يې قـــــــوت وي دزړه وينه دخپل ځـــــان

---

105 وکئ = وکړئ

ketabton.com - The Digital Library

ځني ورک صبر و سکـــــــون د یار پـــــه مینه
همېشه یې اوښــــــکي ځي تــردوه چشمان
بې غمي شي پــــــرحــــــــرامه په دنیا کښې
د فــــــراق اوښکو ترځــــــان وګــــرېوان
دوه جــــــهانه ځني هېر شي بې دلــــــبره
سر و مــــــال کــــــړي صدقه ترخپل جانان
پــــه کــــــوڅه د یار ولاړ بې نام وننګ وي
مــــرتبه یې وي بلنده تــــــــــراسمان
پــــــه اول کښې محبت بیا ګـــــــمنامي ده
(ملا امیره) ګـــــمنام شـــــه که یې پوهان

***

له هـــــــجرانه همېش ژاړم پـــــــــه نارو
د یار دید پر مـــــــاشیرین، تـــرقند مسرو
د رقیب پـــــــه محبوسۍ بــــه هیڅ بند نه شم
زه محبوس یــــــــم د خپل یار پـــــه زولنو
چي یې تـــــوري زلفي بیا پـــرمخ خپري کړي
عـــــــاشقان سینه ســـــوزان په اند ېښنو
رقیبان یې را تـــــه کښېنول پـــه خنګ کښې
اوس مي ولي پـــــه تکـــــړو[106] پـــه سنګ ریزو
بــــــــد بختي د رقیب داوه لـــــــه اوله
چي یې ذات دده پیدا کـــــړلـــــــه اورو
بیا یې وکـــــــړ تکبر پــــــــــه سجده کښې
پـه کارنـــــــه شـــــــو عبادت دده پرکلو
رقیبان مي دښـــــــمنان د پاک ایـــمان دي
(ملا امیر محمده) ځــــــغله پـــــــه ګامو

---

[106] کټ مټ ولیکل سو

ketabton.com - The Digital Library

***

خال دي اینبی دئ پـــــه میان کنبي دابرو
نن مجنون غوندي عـــــــــذاب کړمه لیلو
ودربارتـــــه دي ملنګ پــــردوهه ناست یم
ولاړبه نه شـــــــم مګردیدراکـــړي خیالو
منتظردي ددیـــــدن لکه بلبل یـــــــــم
خوبه ګــــــــرزمه محرومـــــــه له کتو
یاره جـــــوړه شکوفه پـــــه زمستان کړه
اوکه نه وي جان دمــــــــاغ مي کړه خوشبو
جـــــدایي دیارترخـــه وصال شیرین ده
که یـــــــوځله وصــــال کاندي نن پېرزو
عـــــاشقان دي شهـــــبازان دیارپه مینه
سرګـــــردان دي پرزمین پرلــــــویوغرو
ربه روی ســـتاددوستانـــــــــومي دروړی
عـــــاشقان کـــــړه منورپـــــه انوارو
ستادعــــــــفو مقام پټ له هــــــره چاده
(ملاامیره)عـــــفوغـــــواړه پــه زارو[107]

***

زمـــــــــاپه زړه یاردعـــشق اورولګـــاوو[108]
بیایي روح راخخه یووړغـــــم یي نورولګاوو
خـــــوشحالي دزندګۍ راپوري غــــم شوه
غم یي دروندده هجران زورپـــــرماپورولګاوو
دنفس باغ مي ســــــــتادعشق په اورایره شو

---

[107] په مقطع کي لږ څه تصرف سوی دئ. په اصل کي داسي وه:
ستادعفومقام پټ له هره چاده زمادلبره
ملاامیره عفوغـــواړه په جړاوپه زارو

[108] شاعر (ولګاوو) دخپلي لهجې سره سم کښلی دئ اوسنی لیکدود یې (ولګاوه) دئ .

ketabton.com - The Digital Library

یک بینۍ یکجهتۍ بیا پر ماز ورولګاوو
مجوف زړګی مي ډک په سل فکرو و
د توحید په نور شوډک عجب یې شورولګاوو
رقیبان حیران ولاړ زما و حال ته
د توحید نور مي پیره په رقیب اورولګاوو
د معشوق په طلب سترې عاشقان ده
(ملاامیر) مي په طلب سر پخپل ګورولګاوو

***

راشئ مومنانو دخپل رب ثناګویي کوو
محکمه پرخپل دین شوو بادشاه ته دوعاګویي کوو
راغلي اروسان دي دوی ومورږوته حیران دي[109]
غیرت د دین به وکړو موږ به هم پهلواني کوو
حیات دي زموږ بادشاه وي کل اسباب برابروینم
قتل به کفار کړو موږ پر دوی شمشیربازي کوو
پر خلافت د چاریار دي محکم زموږ بادشاه وي
مغلوب دي کافران شي چي پر دوی موږ غالبي کوو
بدبخته کافران دي نا امیده له قرآن دي
فتح به خدای راکړي د قرآن موږ پیروي کوو
انګریز که اروسان دي زموږ جنګ څخه ترسان دي
مومنان ټول شیران دي اوس پر دوی به چابکي کوو
ترسان مي اروسان دي دلاوره مومنان دي
غازیان منتظران دي موږ دوی ته کارسازي کوو

[109] دامیر حبیب الله خان په وخت کي افغانستان ته د روسانو د راتګ خبره له تاریخي مدارکو سره سمه نه خېژي. د شاعر مراد به یا په سیمه کي د بلشویکي نفوذ د خپرېدو خطروي او دی به یې د روس د تجاوز په نامه تعبیروي او یا به نو پر د رقد باندي د روسانو پوځي تېري ته اشاره وي. دغه واقعه د غازي امان الله خان د پاچهۍ په اووم کال پېښه سوې ده (۲۷ قوس ۱۳۰۴ ش) او په دې ډول نو تر دغه کاله پوري د شاعر ژوند هم یقیني کېدلای سي؟

ketabton.com - The Digital Library

کفار که هرڅوډېر دي د دین عقل یې هېر دئ
بې جنګه بې نه پرېږدو د خپل دین مورڅاوري کوو
قاتلان که مقتولان شو که پاته پر میدان شو
سودمنده مومنان دي (ملا امیره) موعظي کوو

***

تر یوسف ډېر ښایسته زمونږ پیغمبرو
ستاره ورته عاجز شمس و قمرو
غلبه د نوریې تېره تر هر چاوه
په خوبانو کښې څرګند لکه زیړ لمرو
دوحدت له باغه درخته راښکاره شوه
نه یې مثل پر زمین لکه نښترو
د کمال په مېوه پره دغه درخته
مومنانو مې نوش کړئ ښه ثمرو
شاکران د دې مېوې به سربلندوي
تورزاغان له دې مېوې څخه کورکرو
مومنان دي خدای غافل په دین کښې نه کړي
غافلان له خپله دینه ګاووخرو
د طاعت بار چې باباآدم په شاکړ
مومنان بې[110] قبلوي بار د پدرو
مومني ده نیکنامي د عقباګټه
مومنانو ټینګه کړه که مې ضررو
د نبي پر دین ثابت شه (ملا امیره)
سپی رقیب ثابته نه شولوی خطرو

***

ته آئینه د شرع نسه[111] وخپل مخ ته[112]

---

110 بې = به یې

ketabton.com - The Digital Library

ستا عیبونه بــه ښکاره شي ته نیکبخته که بدبخته
ښـــــــــه طاعت وبندګي د پاک الله کـــــړه
له ریا څخه ځـــــــان ســاته ،نفس بدبخته
ســــــره اورونه دي پــــه لاس ددښمنانو
ستاطاعت وســــــرومال سوځي یک لخته
ستا په ښهرکښي ښه کـــــوټه په دولت[113] ډکــه
بیغـــــــم نه شي دښمن ستاده په زړه سخته
که ولاړ پــــــرخپل کــــــوټه وي ترسهاره
اوس بادشاه یې ګـــویاناست یې پر خپل تخته
د تـــــــقوا تیغ پـــــــه لاس ونیسه محکمه
درایله به کي[114] دښمـــن ســـــــتا تخت وبخته
سرګـــــــــــــردانه له خپل نفسه ډیرعالم ده
(ملاامیره) جــهادي شه مې پرېږده ګرم ویخ ته

***

ددنیا که جستجـــــــوی پرداجــــــهان کـــه[115]
که خدای هېروي آخـــــــــرت لره تاوان که
پـــــــرجـــــهان باندي ژړا دیارلـــه حبه
داژړا دمحبت دخـــــــــــــدای دوستان که
چي دعشق په تبغ یې غــــــوڅ دزړګي سرشي
دفراق په اوښکو تــــــرځـــــان وګریوان که
دصادق عــــــــاشق ژړاده پخپل ځان کښې
که مخلـــــوق ته شي ظاهـــــردځان نقصان که

[111] نسه = نیسه
[112] داغزل په اصل کي د(ت) په ردیف کي. ماد(ه) ردیف ته رانقل کړه.
[113] دولت دلته ددنیا په معنا راغلی دئ.
[114] کي = کړي
[115] که = کا

ketabton.com - The Digital Library

دین دنیا ســــــره ضدین(دي) هیڅ شک نشته
په یوه ځـــــــای اوراوبــــــه کله مکان که
دادنیاکه پخپل فکـــــــــــرګلستان کــــړي
عاقبت به يې خـــــــراب دمـــــرګ خزان که
منزه دئ عشق دنفس له خــــــــــوی خصلته
دامشکل ده چي دیده څـــــوک بې چشمان که
جاهــــــــلانـــــوپه دنیادین بدل کـــــړی
ددنیاهـــــــبربده نـــــــه که دین نسیان که
که دانایې پـــــــــرخپل سرنیسه لاســـــونه
وجاهـــــــل ته نصیحت ډېرعـــــــــالمان که
ناصحـــــــــان که نصیحت ددین بیان کـــــړي
(ملاامیر) بـــــــــــه يې قبول پردل وجان که

***

محبت دخــــــــــدای دوستان بې خدای نه که
په یوه زړه کښې بــــــــه دوه محبت ځای نه که
په ظاهـــــــــــروي له عــــــــالم باطن له حقه
مشاهـــــــــده يې له خـــــــــدایه بل رای نه که
چي توانګــــــــــردقناعت په خـــــــــزانه شي
هیڅ ګـــــــذربه دغنیانوپه ســــــــــرای نه که
احتیاجي بې خـــــــــــپله ربه دبل نـــــــــه که
روح وجـــــــــــان به بې له خدایه فدای نه که
عـــــــــــاشقان دي طالبان دیاردوصـــــــــل
که واصل شي ومعشوق تــــــــه وای وای نه که
په کــــــــــوڅه کښې دمعشوق حیران ولاړوي
خوښ خــــــرم وي په حیرت کښې هم تلای نه که
حال وقــــــــــــال دي موافق شه (ملاامیره)

ketabton.com - The Digital Library

سالکان دي خدای خودبین خودنمای نه که

***

جام دمی پیا پی نوش کړه ما په ذوقونه
زړه مي سوری لکه نی په نغمو اوازونه
یار زما بې وفا په جفادئ عالمه
نقصان کل زما خپل دګناه دریابونه
یار مي ګل زه بلبل په ژړا پسې مرمه
دبلبل سینه تل ترختلي خارونه
دلبري دلجويي رهبري دي غواړمه
که ما خلاص په اخلاص کړې دغم له بارونه
ما غریب کړه بعید له شیطانه شدید
بدلوي سودايي په دنیا جنتونه
ما مرید کړه قریب دګلشن عندلیب
ستا حبیب ستا مجیب پرښندم سرمالونه
ښه جلال ښه جمال شین دي خال ده صنمه
په ظهور دي خراب دکفار و ملکونه
ستا نظر شو خنجر په مجروح مي ځګر
سپین دي غاښ و انوار په روښان اسمانونه
ستا صدیق ستا رفیق ترهمه و شفیق
یار غار د سردار د هجرت په مزلونه
پتهولو خوبان افضلین مي جانان[116]
بهتري مهتري په آیات حدیثونه
ستا ابلق ترفرق و تیرشوی مطلق
نازبردار ، رازکردار ترجمله حجابونه

[116] دانیم بیتی په لږتصرف رانقل سوی دئ. په اصل کي داسي و :
پتولو خوبان پرماګران افضلین مي جانان

ketabton.com - The Digital Library

دابیان شـــــــوعیان د(امیر) پــــــه زبان
خـــــــوش لسان درفشان دجـانان صفتونه

***

دعشق اورمي پـــــرزړګي وکـــــړه پوښتنه
زمـــــاپرحال په چابکي وکـــــړه پوښتنه
شیږداغـــــــونه عشق راکـړي پرسینه دي
دازخـــــــمونه دمــــرګي وکړه پوښتنه
ورنځـــــــورتــــه که دوادديدن ورکـړې
زمـــــادواده پرهېزي وكــــــــړه پوښتنه
بیکاره غـــــلام دیاریـــــــــم ورته ژاړم
نن دغـــــلام پربېكاري وكـــــړه پوښتنه
هیڅ حاجت زمـــــــاپه كارو خدمت نشته
زماژړايارخــــــوښوي وكـــــړه پوښتنه
درقیب دلاسه ډېرپـــــــه زړه غـــــمجن یم
نن زمـــــاپرغمګیني وكـــــــړه پوښتنه
عشق جـــــهازشوګډ یې کړم په محبت كښې
ته مــــــهربان شه پرغرقي وكــــړه پوښتنه
(ملاامیر) پـــــه سپینه ږیره تل ژړاكـــــړي
راشه زمـــــاپرغریبي وكـــــړه پوښتنه

***

الماسي خنجرپـــــــه لاس زمـــــاددلبرده
عـــــاشقان پـــــه قتلـوي دایې هنرده
چي په برخه یې خـــــــواري دسوزګدازشي
خـــــودبه ژاړي چي زخمي یې دزړه ســرده
هـــــغه ځوك چي وي ببغم دیارله فكـــره
ســـــړی نه ده پــــــه مثال دګاوخـــرده

ketabton.com - The Digital Library

د محبت پــــه اوریې ســــوی په کلونو
چې وصـــــال را بانـدي راغی نن اختر ده
غـــــلامي مي په اخـــــلاص د کامل وکړه
اوس ماذون شوم د کامـــــــل هسي نظر ده
وخــــــادم ته د مـــــخدوم فیض رسېږي
هیڅ شک نشته د رســــــــول د خولې خبر ده
عــــاشقان (یې) و دیدن ته هــــــوسېږي
ځني پاتــــــــه نام وننګ وســــیم وزر ده
صادقان د یار پـــــــه مینه هــــغه څوک دي
چي پـــــــه لاس (یې) همېشه د عشق دفتر ده
عــــامـــــلان د شریعت مي فایضین دي
پاک الله ځني راضي هـــــــــــم پیغمبر ده
عــــاشقان ترسرو مـــــال ویار ته تېر دي
چي لیدلی یې جانـــــان پـــه خپل بصر ده
دیارمیني تورکـــــودی کړم په جهان کښې
خاکساري مي جــــــوړه کړي پرخپل سر ده
ګــــمنامي لــــــویه رتبه ده (ملا امیــره)[117]
اختلاط دزمـــــاني ډېر شــــــور و شر ده

***

که وصال د اشنای غــــــــواړې روځ د غه ده
بیا څه نه شي د مـــــــــــرګي سخته ناره ده
نن دي وار ده چي راکب پـــــرخپل مرکب یې
له مــــــــرکبه که شیوه شوې توره شپه ده
په تیاره کښې څـــــوک رسېږي و مقصود ته ؟
لــــــوی مثال د ځ نیکي و اخله لار ښکاره ده

[117] اصل: ګمنامي لویه رتبه ده ملا امیره فقیره.

ketabton.com - The Digital Library

کـــــمبختان مي غـــــــافلان د یارله ذکره
لـــــــــغزیده وي و خپل نفس تـه مسخره ده
پــــــــرهـــــــمت دزا هـــــد انو آفرین شه
نفس شیطان یې پـــــــه عـذاب بند تما شه ده
پیروي د پاک قـــــــرآن مـــــو په نصیب کړي
چي همېش زموږ په خـــــــــوله ورد و ظیفه ده
په نصیب مـــــــــو شفاعت د پاک رسول کړي
پاک سبحان بې کي[118] خــو شحال کـړي وعده ده
له دي خپلي بـــــــــد بختۍ څخه په عذاب یم
ګیله نشته پر هـــــــرچـــــا مي توره شپه ده
هــــــــرعــــــاشق شیرین ګفتن شیرین زبانه
(ملا امیر) مي دریاشي ډکـــي[119] ســـــــینه ده

***

هغه څوک چي صادقـــــــــان وي ستا په مینه
محبت بـــي[120] هــــمېشه پـــــــرخپل یارو ینه
اول حــــــــال د سالک دادئ اي دروېـــــشه
چي پــــــــه حب کي د خپل شیخ به فناه شینه
حقیقت د حب یي هلته ظـــــاهـــــــــــرېږي
چي د پاک رســــــــول په شـــرعه عمل وینه
دویم حــــــــال دصادق داده په محبت کښي
چي د پاک نبي پــــــــه حب کښي فـــــناوینه
دریم حــــــــال فنافی الله بـــــــــولي طالبه
بې له یاره مــــــــاســـــــــواکل ترک وهینه

[118] بې کي = به یې کړي
[119] ډکي = ډکه یې
[120] بې = به یې

ketabton.com - The Digital Library

هغه عشق نه دئ بل خـــــــه دئ دروغ وايي
چي خالي به له دي دروحبو خـــــــوک وينه
هـــــــرچي لاردشـريعت يي وي پرې اينبي
رهـــــــبردده شيطان اورتـــي[121] خکـــوينه
که باوردي پـــــه آيات و حـــــديث کيږي
ملحدي پـــــه طـــــريقت کښي ډېره وينه
هـــــغه خوک چي مستقيم پـرشريعت شوه
پـــــه سپين مـــــخ به آخرت لـره ورځينه
خـــــدايه عشق مي برابرپرشـــريعت کړي
چي مـــــقام دمـــوحدۍ مي روزي شينه
(ملاامير) غـــــريب صادق کړې ستا په مينه
امان راکـــــــــړي په توحيد کښي له لعينه

❋❋❋

ستادهجران په اوروسـوی ارامي غواړمـــه[122]
زړه مي زخمي داستاله لاســـه دوايي غواړمه
دوامي وصل دجانـــــــان ګنج نوري غواړمه
زه خوارمسکين يـم بي تسکين زه دلجويي غواړمه
ستادمحبت پـــه درياب غرق صدف دري غواړمه
زه غواص تېر(يم) تـرخپل سر اجرت قوي غواړمه
له دواړو کــــــونويم ببغم روښندلي غواړمه
له پخته ګانـومي حساب کړې ګمنامي غواړمه
سيروسلــوک راباندي تېرشومقبولي غواړمه
نفس وشيطان مي دښمنان ستامــهرباني غواړمه
زمــــــامشرب دنقشبند پيرمجددي غواړمه

[121] اورتي = اورته يي
[122] دي غزل ته پرسرکښلي دي: مناجات فقيرملاامیرمحمد

ketabton.com - The Digital Library

تاچندبه ســـــــوزیمه نورمحمدي غوارمه
درعشق تـــوسوختیم دروصلت رهنمایي غوارمه
عـمرم عبث ګذشت درطاعت عمرثاني غوارمه
پیرمي اولاددعـــــــمریارپیرقریشي غوارمه
(ملاامیر)خوارېږي دامنګیرزي[123] غــلامي غوارمه

***

په خـــــوبانـــــوکښي کلانه راشه راشه
زمــــــادزړه محبه ګـــــرانه راشه راشه
پیروي دي قبلـــــــوم پــــــردووچشمانو
ته یې نورزمـــــــــــادچشمانه راشه راشه
زمادپیرنـــــــــوربه رهبرشي ستا ترنوره
ستانوربه شي رهبره تــرسبحانه راشه راشـــه[124]
(دا)ستانـــــــورده وسیله زمـــاووصال ته
تـــــــه همېش پـــــرخپل رب ګرانه راشه
مــــــحبت دیارافضل تـــــردوه جـــهانه
ته یې زمـــــــادزړه ارمــــــانه راشه راشه
په کامل صفت موصوف تـــــــرکل عالم یې
باطن نـــــورظاهــــــرانسانه راشه راشه
ستاامت هـــــمیشه فـــــخرپه تاکاندي
تـــــه ســــــرداریې دنبیانه راشه راشه
ډېردي قـــــــدرهـــم حرمت پرخپل خالق ده
کامـــــــل میره دخـــــوبانه راشه راشه
کمینه امتي ســـــــتایم پاک رســــــوله
زه (امیرمحمد) ســـــتادغلامانه راشه راشه

[123] زي = زه یې
[124] دغه بیت درې ځپې زیات دئ. (هوتک)

ketabton.com - The Digital Library

***

عشق ســـــرسري نه ده چي له سره دي بدرشي
محبت عـــارضي نه ده چي له زړه څخه بدرشي
بیان دعشق کـــــــومه وسالک ته یې ښیمه
مشتق لــه عشقیه دئ چي پیچان[125] پربل شجرشي
عشقیه مي هــغه شی ده چي غالب شي پرګیاه
ذات دګیاه ورک شي عشقیه مي پـــراظهرشي
مثال دمومن داده که انصاف لــــــري منصفه
که عشق باندي غالب شي ترګیاه (یې) حال بترشي
عشق ده په دوه قسمه ته یې زده کړه اې سالکه
یو مي رحــــماني بل شیطاني که دي باورشي
شیطاني هغه ته وایي چي نقصان دشریعت وي
ناري تجلي ویني پـــــه غلط مي ګاووخرشي
رحماني هــغه ته وایي چي پرشرع مستقیم وي
شـــــوارق به دانوارفیوضات باندي مطرشي
تمیزددې دووګــران دئ دخطرځای یې دغه ده
سالـــم به ترتېرېږي هغه څوک چي بختورشي
زه (ملاامیر) فقیریم په بیتوکـــــــړم بیانونه
محتاج زه دوعــــایم که پرماد خدای نظرشي

***

بدبخته زمانه شـــــــوه له طاعته غافلان دي
ودین ته یې شاکــــــړې په دنیا پسي روان دي
بیدارشئ مومنانــــــــولوی سفرلرئ په مخه
نکیرمنکربه درشي ســوال جواب یې په ایمان دي
کامل که دي ایــــمان وهیڅ دي وېره خطرنشته

---

[125] عشق پیچان یوراز ګیاه ده، چي پرنورو ګلانوراتاوېږي.

ketabton.com - The Digital Library

راووزه ونیکۍ تـــه بدعمل دي دځان زیان دي
فهم وکه (اي) مـــــــــومنه عاقبت دادنیا پاته
محصل دهـــرچا مرګ دئ ځني پاته یتیمان دي
سپین زړه دي توربړي ګناهـــــونه دي ډېربړي
صیقل (یې) اسم ذات ده شـریعت که پرراوړاندي
پنځه روځي ژوندون دئ عـــاقبت به روانېږو
ژاړه (ملاامیره) نـفس شیطان دي دښمنان دي

***

یوه درخته یې نهال کــــړه په قدرت کښــــي[126]
څلورښاخ (یې) ورپیدا کـــــړه په زینت کښي
هر(یو) ښاخ له ګوناګــــــون مېوې څخه پرده
زاغــان ځني محروم بلبلان ګډ په وصلت کښي
بلبلان چي همېشه پـــرګل مین ملامت نه دي
معطرېږي دل وجـــــــــان په حقیقت کښي
چي بلبل غــــــــوندي صادق په مینه نه شي
دامشکل ده چي به ګــــډ شي په جنت کښي
ســــــاکنان دهغي درختي هـــغه څوک دي
چي ترسروترمـــــال تېرشي په محبت کښي
مــــــــــثال ددرختي ذات دپاک حبیب ده
چایاران یې څلــــــــورښاخه په قربت کښي
بلبلان مي عـــــــاشقان دخدای دوستان دي
رب ورکړي خـــــــوشحالي په آخرت کښي
زاغان مي کافــــــــــران منکرالحق دي
محرومي شــــــوله ورپېښه په خلقت کښي
پـــــه اول کښي مي ابیات مــــغلق ویلي

[126] داغزل په اصل کي د(ښ) په ردیف کي وه.

ketabton.com - The Digital Library

په آخريې معنی ګـــــوره په وضحت[127] کښـــي
ربه ســــرومال قـــــربان زمـــاترنبي کړي
(ملاامیر)غریب غـــــلام تل په خدمت کښي
عـــــاشقان دیارجـــــفاپروفـــابولي
(ملاامیر) فقیرمغموم ده پـــــه هجرت کښي

***

دخپل اشــــــــنای دیدن له تلمه په تلوار...
زه خبرنــــــه وم چي پـــه مخه رقیبان راځي
دیاردغم ګـــــردوغبارزمـــــاپرځان راځي
دیارله عشقه مي خـــوناب نن ترچشمان راځي
(را) میسربه وصــــــال نه شي بې ژړاعالمه
دفـــــراق اوښکي مي بهېږي پرګرېوان راځي
دادنیاکه هـــــمګي ګل وګلــــــــزارشي
عـــــاقبت به شي فنادمـــرګ خزان راځي
څه دغم ژوندون يې زمــــــــاپه قسمت راکړ
بې له یاره دعشق دودمي تـــــــردهان راځي
زماپه اوښکــــــــــوهیڅ اثرپرجانان نه شي
زمـــــاپرحـــال نن په ژړازمین اسمان راځي
سرګـــــــردان وپایدوان پــــــردادنیایمه
ترک به نه کړم ستاطلب که هــــرڅوزیان راځي
دجنت تــــــرګلــــو زیاتي تــــماشه ده
چي مستغرق شـــم دیارفیض لکه باران راځي
که وفانه کـــــړي نن دژوندرمـــــــق باقي ده
اوکه نه وي (ملاامیر) غــــــریب ګریان راځي

***

127 وضحت = وضاحت، څرګندتیا

ketabton.com - The Digital Library

ستاجـــــــفاده همېشه مـــــــــاژړوي
رقیبان پـــــــه نصیحت مـــــــاخندوي
زه حیران یــــــم چي ژړاکــــــړم که خنداکړم
نه پـــــوهېږم چي یارزمــــــــا څه خوښوي
دجـــــــرس له حـــــــاله حال زمامعلوم شو
تـــــــرخندازمــــــــاژړایــــــــارقبلوي
دادنیادژړاځـــــــــای چي ببغـــــــم نه شي
ستاژړالـــــــــــره اجــــــرت یاردرکـــوي
داجـــــــــرت حساب مي خپلــــه زندګي ده
عـــــــاقبت دصـــــــورت حجاب پاره کوي
دمحشرپـــــــه روځ بـــــه نیک وبدښکاره شي
دانایـــــــــان مي نیک پــــــــه بدنه بدلوي
آئینه دزړه صفاکــــــــــړه له هـــــــــــــرزنګه
(ملاامیره) خدای رحـــــــــمان ده رحم کوي

***

عــــــــاشقان دي بیماران پـــــــه زړه زخمي
ددیدن زکات غـــــــــــواړي پـــه مسکیني
هیڅ حــــــــاجت یي ددنیا په چـــــــاره نه وي
نه پــــــــــــه کاریي وي جنت غـــلمان حوري
دخپل یاردیدن یي خــــــــوښ تردوه جهان وي
قاسم کـــــــــــړی ښـــــــــه قسمت دئ ازلي
دتوحیددباغ مي هـــــــــرعـــــــــاشق بلبل ده
ودي باغ تـــــــه بل مـــــــــرغـــه لارنه لري
دګلانـــــــــــوسیل بي بــــــــــــــهاره نشته
ددیداررروځ لـــــــــوی بــــــــهارده کاملي
په نصیب دي ښه دیداریه لـــــــــــوی بهارشه

ketabton.com - The Digital Library

(ملاامیره) جنت پرېږده دديـــارشـــه محبتي[128]

❊❊❊❊

❊❊

❊

❊

❊

❊

128 تردې غزلي وروسته دنسخې په پای کې د (زمامقصود) رکاب راغلی دئ خونسخه پرهمدې ځای نيمګړې ده اوزه نه پوهېږم چې ځوپاڼې به يې لوېدلې وي (م. هوتک) .

Thank you for reading

Find more e-books and articles on Ketabton - your multilingual digital library.

www.ketabton.com

Ketabton - Pashto, Farsi, Arabic & English